

SAMORA

NR. 2 JUNI 2016 kr 40,-

■ **La dem drukne**

■ **#BlackLivesMatter**

■ **Det militærkulturelle kompleks**

Per Fugelli:

**Trippelvaksine
mot terror**

Krig – et selvpålagt oppdrag

Hver gang jeg vender tilbake til Oslo etter et opphold andre steder, har jeg for vane å gå gjennom avisbunken som har ligget og hopet seg opp. Jeg blar gjennom en etter en. Sakene som har slått meg mest de siste månedene, er mantraet fra politikere med makt om å føre krig i Syria.

Plutselig er det blitt helt normalt å snakke om å delta i krig som «et oppdrag». Det gir oss ingen samvittighetskvaler, men med stolthet i stemmen kalles det «et oppdrag». Det tok vi på oss, også i Afghanistan. Afghanerne gjorde aldri noe vondt mot oss, men vi hoppet inn i noen andres krig mot afghanerne. Da Irak ble invadert som følge av skjulte, økonomiske motiver, diktet vi til og med opp «maseødeleggelsesvåpen» og ble med på «oppdraget». Så var det Libya sin tur... Vi har tatt på oss «oppdraget» med å drepe folk som aldri har gjort oss noe vondt.

Så blar jeg videre gjennom avisene fra 3. juni da Muhammad Ali døde, og husker en av hans kommentarer fra mange, mange år tilbake. Den kunne like gjerne vært rettet mot de som ytrer dagens krigsmantra, men falt da han måtte stille i retten etter å ha nektet militærtjeneste i Vietnam: «Man, I ain't got no quarrel with them Viet Cong. No Viet Cong ever called me nigger». (fritt oversatt: «Jeg ha'kke noe uoppgjort med de der viet cong. Ingen viet cong har noen gang kalt meg nigger.»)

Oppdraget andre den gangen aksepterte, nektet Ali å være med på. Ikke bare av samvittighetshensyn, men som følge av en moralsk overbevisning. Jeg undrer; kommer Muhammad Ali til å bli husket for dette? Det bør han.

Eller vil han bli husket for å ha blitt fratatt verdensmestertittelen (som konsekvens av sin millitærneking) midt inne i et ungt, aktivt idrettsliv? Det også.

Eller vil han bli husket for at han var størst? En global idrettsmann lenge før en stor del av verden hadde tilgang til TV.

I alle verdenshjørner ble han kjent som motstander. Ikke bare mot Liston, eller Foreman eller en annen idrettsmann – men for motstand mot verdens mektigste rettssystem. Han ble størst i alt; i sin stil, i sin skjønnhet, i ringen og som en enda

større mann utenfor ringen. Helt usammenlignbar.

Han vil bli husket for alt dette, men mest av alt for den rollen han påtok seg – eller som han fikk – da han ble Muhammad Ali.

Spørsmålet er ikke om han var født svart, for det var han. Men hva gjorde han med det å være svart? Det første er du. Det andre gjør du som et bevisst valg. Muhammad Ali, etter min oppfatning, kommer til å bli mest husket for hva han gjorde med «å være svart»- på det tidspunktet i historien da han gjorde sin entré.

Å føre en protest mot samfunnet, mot dets mangel på respekt og den brutale og skamløse undertrykkingen av svarte, gjorde Rosa Parks og andre i sin tid på en fabelaktig måte. Samtidig fortsetter kampen for like rettigheter: Fra Martin L. King til dagen i dag. Muhammad Ali entret historien da den sivile borgerrettighetskampen allerede hadde kjempet seg igjennom den aller verste fasen, og det var nødvendig å fortsette kampen med andre metoder, andre midler.

«Jeg er den største!» ropte han. Bekreftende stemmer kom fra alle verdens hjørner. Disse stemmene la til: «du er også den vakreste!». Han fleiper med motstanderen og folk tar det som underholdning: «I murdered a rock, injured a stone, hospitalised a brick: I'm so mean I make medicine sick». Han synger i ringen, han snakker i rytmer. Muhammad Ali bidro til og med til å gi et verdig bilde av en idrett som ellers er ytterst brutal. Muhammad Ali entret historien på et tidspunkt det var et voldsomt behov for å vise den verdighet svarte fortjente. Det var bare han på det tidspunktet som kunne gjøre det.

Han møtte ydmykelse i retten, men gjorde den til sin seier. Han tapte en kamp, men verden sa fortsatt at han var størst. Han ga folk glede over å være svart.

Det var på et tidspunkt da de svartes lange marsj trengte en pustepause, før de kunne kjempe videre. Og han gjorde det med eleganse.

KHALID SALIMI

SAMORA

Per Fugelli

Loveleen Rihel Brenna

Haakon Stiff Aarnlid

Tove Aysha Andersson

Jeaninne Masika

Khalid Salimi

Selma Benmalek
Gjesteredaktør

Marina Salimi

Ingrid Fadnes

Even Tømte

Noshin Saghir

Ellen Stokland

Zena Williams

Endre Dalen

La dem drukne

4 TRIPPELVAKSINE MOT TERROR

Per Fugellis 1. mai-tale på Melahuset.

7 USA: ALLE LIV ER IKKE LIKE MYE VERDT

To nye politidrap i USA.

8 LA DEM DRUKNE

Samora har vært på foredraget *Let Them Drown* med Naomi Klein.

11 HAR NORGE FLYKTNINGKRISE?

Samora intervjuer de kritiske stemmene til Sylo Tarakus bok *Innvandringsrealisme*.

14 DET MILLITÆRKULTURELLE KOMPLEKS

Artikkel om festivalen Motvind med intervju med Maja S. K. Ratkje.

18 HELTER FOR EN NY TID

DISSONANS: Spalte av Even Tømte.

22 HVILKE ORD VELGER VI?

REFLEKSJON: Spalte av Loveleen Rihel Brenna.

24 #ENDAGVINNERJEGOSCAR

Intervju med skuespiller Olivier Mukuta.

27 KULTURELL GJENEROBRING

Intervju med Shadia Mansour og OSHUN, som spiller på Mela 2016 i august.

En million egg i hver eggstokk

30 EN MILLION EGG I HVER EGGSTOKK

Reportasje om den kvinnelige hiphopgruppa Somos Guerreras.

34 EN KLEM AV EN EP

Intervju med musiker Elvic Kongolo.

36 RAGA TIL FROKOST OG TALA TIL KVELDS

Essay om forbindelsen mellom Pandit Pran Nath og New Yorks «downtown»-scene.

39 LEPPA FRA LOUISVILLE 2.0

Anmeldelse av konsert med Bryson Tiller på Sentrum Scene.

40 SONISKE EVENTYR

Anmeldelse av samlealbumet *Space Echo The Cosmic Sound of Cabo Verde Finally Revealed*.

42 IKONNEISK AFROROCK

Anmeldelse av samlealbumene *Wake Up You! The Rise And Fall Of Nigerian Rock Vol 1 & 2*.

44 IDYLLISK VUGGEVISE

Haddy Njie og Lisa Aisatou aktuelle med barnebok om årstidene.

46 ETC

52 BAKSIDE: MUHAMMAD ALI

SAMORA

– Magasinet som krysser grenser –

NR 2
JUNI 2016
38. årgang

Mariboegate 8, 0183 Oslo
www.samora.no
samora@samora.no

Forsidebilde:
Per Fugelli

Foto: NTB scanpix/
Berit Roald

Redaksjon

Selma Benmalek, Mohamed Abdi,
Ellen Stokland, Even Tømte &
Endre Dalen (redaksjonssekretær)

Gjesteredaktør

Selma Benmalek

Redaksjonsråd

Mari K. Linløkken, Turid Heiberg,
S. Ananthakrishnan, Inger Aguilar
& Ashley Shiri

Ansvarlig redaktør

Khalid Salimi

Abonnement

(4 nr pr år):
kr 150 for enkeltpersoner
kr 250 for institusjoner
Bankkonto: 5005.06.28245
ISSN 0801 - 6992

Trykk: UnitedPress

Samora utgis med støtte fra
Kulturrådet

Skribentene er selv ansvarlig for innholdet i Samoras artikler. Samora arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener å ha blitt urettmessig omtalt, kan henvende seg til redaksjonen eller Pressens Faglige Utvalg.

PFU er et klageorgan oppnevnt av Norsk Presseforbund som behandler presseetiske spørsmål.
Adresse: PFU, Rådhusgt 17, 0101 Oslo

Samora er en partipolitisk uavhengig, livssynsnoytral og økonomisk frittstående publikasjon.

1

2

3

4

Illustrasjon: Fadi Abou Hassan / FadiToOn

Trippelvaksine mot terror

Hva er samfunnsfiende nr. 1 i Norge nå – som trenger verdigrunnlaget til 1. mai og arbeiderbevegelsen? Jeg er ikke i tvil: Fremmedfrykten som er i ferd med å utvikle seg til fremmedfiendtlighet - som igjen vil øke faren for radikaliserings og terror.

PER FUGELLI

SAMORA

Helt siden første gang i 1890, har 1. mai vært kampdag for arbeiderbevegelsens verdier: Menneskets eiendomsrett til seg selv, likeverd og rettferdig fordeling.

Kampene har vært mange: 8-timers dagen, fagforeningsmakt, likestilling mellom kjønnene, kamp mot fascisme og nazisme, internasjonal solidaritet. 1. mai-demonstrasjonene har alltid gått inn i sin tid og viet seg til strid for aktuelle saker.

Psykopolitisk spiral

Hva er samfunnsfiende nr. 1 i Norge nå – som trenger verdigrunnlaget til 1. mai? Jeg er ikke i tvil: Fremmedfrykten som er i ferd med å utvikle seg til fremmedfiendtlighet – som igjen vil øke faren for radikaliserings og terror.

Slik kan vi komme inn i en ond psykopolitisk spiral som kan true både menneskets og samfunnets helse. Forskerne er enige om at religion bare er en av

Per Fugelli var invitert til Samora og Melahusets 1. mai-frokost.

Alle foto: Francesco Rivetti.

årsakene til ekstremisme. Fattigdom, arbeidsløshet, avmakt, ydmykelse og utenforskap gir også grobunn for radikalisering og terror. Her kommer 1. mai og arbeiderbevegelsens verdier inn som avgjørende forebygging.

De fem «grunnstoffene»

Jeg tror på fem «grunnstoffer», for sjelen og for samfunnet: Verdighet, handlingsrom i eget liv, tilhørighet, mening og trygghet. Disse «grunnstoffene» er samtidig med på å «vaksinere» mennesket og landet mot terrorisme.

1. Mennesket trenger verdighet. Jeg må bli sett og godtatt som meg - av meg selv og av andre. Det betyr at vi må ha et samfunn som skaper likeverd. Hver innbygger skal veie likt på den norske vekten, kvinne eller mann, ung eller gammel, frisk eller ufør, muslim eller kristen. Nordahl Grieg sier til Ungdommen: Skaper vi menneskeverd, skaper vi fred.

.....
«Jeg tror på fem «grunnstoffer», for sjelen og for samfunnet: Verdighet, handlingsrom i eget liv, tilhørighet, mening og trygghet.»

2. Mennesket må få eie seg selv. Du må ha frihet til å bevege deg mot egne mål. Vi må ikke rope til innvandrerne: Bli som oss! Hvert menneske skal få utvikle seg som sin egen original.

3. Mennesket lengter etter tilhørighet. Jeg må ha mennesker å være nær, en flokk å bry meg om. Inkludering i den norske flokken med mulighet for deltaking og opplevelse av trygghet og samhold, forebygger terror.

4. Mennesket søker mening - til døden. Det er ikke nok å være i live. Vi må ha en grunn til å være her. Hvert menneske jakter på mening på sin måte. Derfor må Det norske hus være romslig. Idealet bør være

som vi synger i 1. mais egen sang, Internasjonalen: og for vår ånd et frihetsvern.

5. Mennesket jakter på trygghet. Derfor må vi ha rettferdig fordeling og sterke fagforeninger som garanterer stabile levekår. Innbyggerne, ikke minst

Per Fugelli snakket om fem «grunnstoffer», for sjelen og for samfunnet. Til høyre: Khalid Salimi.

minoritetene, må også kunne stole på at vi er en rettsstat med likhet for loven.

Disse fem personlige og politiske «grunnstoffene» må vi skape og dele for å få gode liv og gode samfunnsborgere.

Velferdsstaten truet – av hvem?

I Norge har vi langt på vei gjort nettopp det. Gjennom hundre år har vi bygget en velferdsstat med grunnsteinene: Likeverd, frihet, solidaritet, respekt for guder og meninger – og rettssikkerhet.

Jeg har trodd at velferdsstaten og de grunnstoffene den bygger på, er trygg som Dovre. De siste 15 årene er jeg kommet i tvil. Det er fordi rettferdigheten og rausheten nå blir prøvet og skaket i møte med «de fremmede».

Fra 11. september 2001 og fram til i dag ser jeg sprekker i velferdsstaten. Ikke fordi flyktningene kommer på gullstol inn i landet og snylter på oss. Ikke fordi muslimer ligger i skjul og vil bytte Norges lover med sharialover.

Nei, fordi vi i fremmedfrykt kan komme til å selvmordsbombe de grunnverdiene vi har bygget samfunnet vårt på:

– vi skal bry oss om hverandre, særlig de svake og sårbare

– vi skal ha rettssikkerhet, særlig for de som makten vil herje med

Radikalisering og terror kan i noen grad sees på som

sosialmedisinske mangelsykdommer. Mennesker som mangler de personlige «vitaminene» verdighet, handlingsrom i eget liv, tilhørighet, mening og trygghet – er i faresonen. Samfunn som mangler de politiske «vitaminene» likeverd, frihet, samhold, raushet for mangfold – er i faresonen.

Trippelvaksine

Jeg har nettopp gjort ferdig en bok som kommer i august: Vaksinen – mot frykt, terror og rasisme. Velferdsstaten er trippelvaksine. Den beskytter mot frykt, terror og rasisme ved å tilby tillit, trygghet og likeverd.

Det er vanskelig å bli besatt av frykt, begå udåd eller kaste mindreverd på andre i en flokk som skaper og deler tillit, trygghet og likeverd. Derfor: Når vi bygger Velferdsstaten sterkere, styrker vi vårt immunforsvar mot frykt, terror og rasisme.

I samfunnsmedisinen har vi ti tonn forskning som beviser at i land med små forskjeller mellom menneskene, sterke fellesordninger for helse og utdanning, raushet for mangfold i guder og levemåter, framtidshåp for alle – i slike samfunn blir det mindre utstøting, mindre vold, mindre kriminalitet, mindre frykt – og, tilsier sunn fornuft: Mindre terror.

Derfor er 1. mai som stridsdag for velferdsstaten samtidig en forsvarsdag mot terror. 🇳🇴

Dette innlegget sto først på trykk i VG 1. mai 2016. Samme dag fremførte Fugelli teksten på Melahuset.

.....
«Velferdsstaten er trippelvaksine. Den beskytter mot frykt, terror og rasisme ved å tilby tillit, trygghet og likeverd.»
.....

Bildet av Ieshia Evans når hun er i ferd med å bli arrestert vil bli stående som et symbol på #BlackLivesMatter. NTB Scanpix / REUTERS / Jonathan Bachman

USA:

Alle liv er ikke like mye verdt

Drapene på de unge afroamerikanerne Alton Sterling og Philando Castile i juli i år blåste nytt liv i bevegelsen #BlackLivesMatter. Den 37 år gamle Sterling og den 32 år gamle Castile ble skutt og drept av politimenn i henholdsvis Louisiana og Minnesota i USA.

SELMA BENMALEK

SAMORA

Emneknaggen #BlackLivesMatter (Svarte liv er viktige) ble til på sosiale medier i 2013 da den 17 år gamle Trayvon Martin ble skutt og drept av George Zimmerman, en frivillig nabolagsvakt. Bevegelsen har siden da jevnlig protestert mot diskriminering og vold i alle delstater. Søkelyset har vært spesielt rettet mot drap på svarte begått av hvite politimenn, andre representanter for myndighetene og sikkerhetsvakter i privat tjeneste.

Bevegelsen har fått kritikk fra politikere, journalister og andre som argumenterer med at «All Lives Matter». Kritikken har blitt oppfattet både som rasistisk og ydmykende for dem som støtter #BlackLivesMatter. I TV-programmet «The Daily Show» sier programleder Trevor Noah om drapet på Alton Sterling:

«Vet dere hva det vanskeligste er med å føre en debatt om politiskyting i Amerika? Det føles alltid som om det å ta et standpunkt for noe eller noen, automatisk innebærer å bli beskyldt for å være motstander av noe annet eller noen andre.

Det burde ikke være slik når det gjelder problemet med et politikorps som skyter og dreper svarte. Ved å støtte #Black Lives Matter, tror mange at en er mot politiet, og hvis en på den annen side støtter politiet, tror mange at man hater svarte. I realiteten burde det være slik at man kan støtte både de svarte og politiet.» 🗣️

La dem drukne

Edward Said hadde kanskje ikke tid til «treklemmere», men hans måte å se på behandlingen av «de andre», og den betydningen dette har for utvikling og miljø generelt, gjør at treklemmere snarest bør ta seg tid til Edward Said, oppfordrer forfatteren Naomi Klein.

MARINA SALIMI

SAMORA

Edward Said.

«**L**et Them Drown» er den provoserende tittelen på Naomi Kleins øyeåpnende foredrag. Undertittelen «The Violence of Othering in a Warming World», kobler sammen fellesinteressene mellom Naomi Klein og Edward Said. I anledning Edward Saims minneforedrag, har Samora tatt seg fram til South Bank Centre i London. På vei inn i Royal Festival Hall ser vi alle typer folk; her er voksne og unge, menn og kvinner, noen med dreadlocks og noen med slips. Alle skal inn og høre på foredraget som holdes til minne om Edward Said, et foredrag som handler om klimaendringer og hvordan disse rammer de menneskene som allerede har minst.

Naomi Klein er en kjent kanadisk politisk aktivist og forfatter. Hun er opptatt av klima og globalisering, og det legges det ikke skjul på. Hun har blant annet skrevet bøkene *No Logo: Med merkevareterroristene i sikte*, hvor hun skriver om kulturjaming, og *Dette forandrer alt: Kapitalismen mot Klimaet*, som Edward Said-minneforedrag var basert på.

Edward Said, den intellektuelle aktivisten og forfatteren av blant mye annet klassikeren *Orientalismen*,

Edward Said Lecture

Edward Said Lecture er et årlig minneforedrag som holdes på forskjellige institusjoner rundt om i verden. De første ble holdt på University of Warwick, av Tim Brennan, og Princeton University, av Mustafa Barghouthi, i 2004, året etter Edward Saims død. Det har siden blitt holdt av folk som; Tariq Ali, Noam Chomsky, Daniel Barenboim og Marina Warner.

var svært opptatt av eksil-problematikken, og enda mer opptatt av retten til å returnere til sitt tapte hjemland, Palestina, et land som er blitt så endret at det ikke lenger eksisterer. Denne retten til å få tilbake det tapte er et perspektiv som er svært relevant i vår tid av forsvinnende kystlinjer, nasjoner som svelges av stigende hav og korallrev som blekes. Derfor kan så mange tapte hjem og hjemland knyttes tett til klimaendringer.

– Når vi ser framover, ser vi fram mot et tap av alle kystbyer, av de fleste av verdens største byer og hele deres historie – og ikke om tusen år, men så snart som i dette århundre, sier Klein.

Klimakamp og andre kamper

– Hvis vi ikke krever en radikal endring, kan vi få en hel verden av mennesker som søker etter et hjem som ikke lenger finnes, sier Naomi Klein og ser utover den fullsatte salen; – Folk har en tendens til å bli mer kyniske når livene deres blir behandlet som mindre viktig enn blomster og reptiler.

– Men dette rører bare ved overflaten av det man kan lære av å lese Said, i en verden som er under global oppvarming. Said var selvfølgelig en kjempe i studiet om annengjøring – det som i *Orientalismen* er beskrevet som å ignorere, redusere eller strippe en annen kultur, et annet folk, eller en geografisk region for menneskelighet.

De andre og andregjøring

– Hvis nasjoner og folk blir betraktet som «de an-

«Folk har en tendens til å bli mer kyniske når livene deres blir behandlet som mindre viktig enn blomster og reptiler.»

Illustrasjon: Sureyya Aydin

Naomi Klein.

dre»; og som eksotiske, primitive og blodtørstige, som Said dokumenterte på 1970-tallet, blir det lettere å føre krig og begå ødeleggelse mot dem. For med en gang «de andre» har festet seg som begrep, er fundamentet beredt for overtredelse, landtyveri, okkupasjon, invasjon, krig eller iscenesatt kupp, når noen først får den gale idéen om å skulle kontrollere andres olje til egen fordel. Fordi hele poenget med annengjøring er at den andre ikke har samme rettigheter, eller samme menneskelighet, som de som har makt til å gjøre forskjell.

– Hva har dette med klimaendringer å gjøre? Sannsynligvis alt.

Orientalismen ble skrevet av Said i 1978. Boka studerer vestens fiktive kulturelle representasjon av Østen. Her introduserer han uttrykket «orientalisme» for verden. I tillegg kan man lese uttrykket «othering» som på norsk oversettes med «annengjøring». Det beskriver hvordan det er lettere å føre krig mot en gruppe mennesker når man ser på dem som «annerledes» eller «de andre».

– I 1953 var det et britisk-amerikansk samarbeid som styrte den demokratisk valgte regjeringen til Muhammad Mossadeigh, etter at han nasjonaliserte det anglo-iranske oljeselskapet (nå BP). I 2003, nøyaktig femti år senere, så vi et annet britisk-amerikansk samarbeid; den illegale invasjonen av Irak.

Den nye migrasjonen

– Akkurat som bomber følger olje, og droner følger tørke, følger båter begge; båter fylt med flyktninger som rømmer fra hjemsteder som ligger i tørkesonen, herjet av krig og utarmet av mangel på nedbør. Og

den samme dehumaniseringen av «de andre» rettfærdiggjør bomber og droner. Dette gjør migrantenes behov for sikkerhet til en trussel mot vår, og omvandler deres desperate flukt til en invaderende hær. Taktikk utviklet på Vestbredden og i andre okkuperte områder er nå på vei mot Nord Amerika og Europa. Når Donald Trump selger sin mur på grensen av Mexico, liker han å si: «Spør Israel, muren virker».

– En kultur som setter så lite pris på svarte og brune liv at de er villige til å la menneskeliv forsvinne under bølgene, eller lar flyktninger sette fyr på seg selv i forvaringssentre, vil også være villige til å la land med svarte og brune liv forsvinne under bølgene, eller dehydrere i tørken. Når det skjer, vil teorier om menneskelig hierarki – at vi må ta vare på våre egne først – bli formidlet for å rasjonalisere disse umenneskelige beslutningene.

– Nettopp derfor er det så mye av Suids intellektuelle arv som kaster lys over og klargjør de bakenforliggende årsaker til den globale økologiske krisen.

– Det er mye som viser måter vi responderer på som er langt mer inkluderende enn nåværende miljøkampanjer, måter som ikke ber lidende mennesker om å først «redde verden» og legge til side sine bekymringer om krig, fattigdom og systematisk rasisme men demonstrerer hvordan disse forskjellige krisene er knyttet til hverandre, og hvordan løsningene også kan være det, avslutter Klein. I korthet, Edward Said har kanskje ikke tid til treklommere, men treklommere må raskt ta seg tid til Edward Said.

.....
«Akkurat som bomber følger olje, og droner følger tørke, følger båter begge; båter fylt med flyktninger som rømmer fra hjemsteder som ligger i tørkesonen, herjet av krig og utarmet av mangel på nedbør.»
.....

– Det er ikke i Norge det er flyktningkrise, sier Ann-Magrit Austenå.

Har Norge flyktningkrise?

Det er ikke flyktningene, men uviljen til politikerne til å ta imot dem som truer asylsystemet, mener flyktningekspertene.

NOSHIN SAGHIR

SAMORA

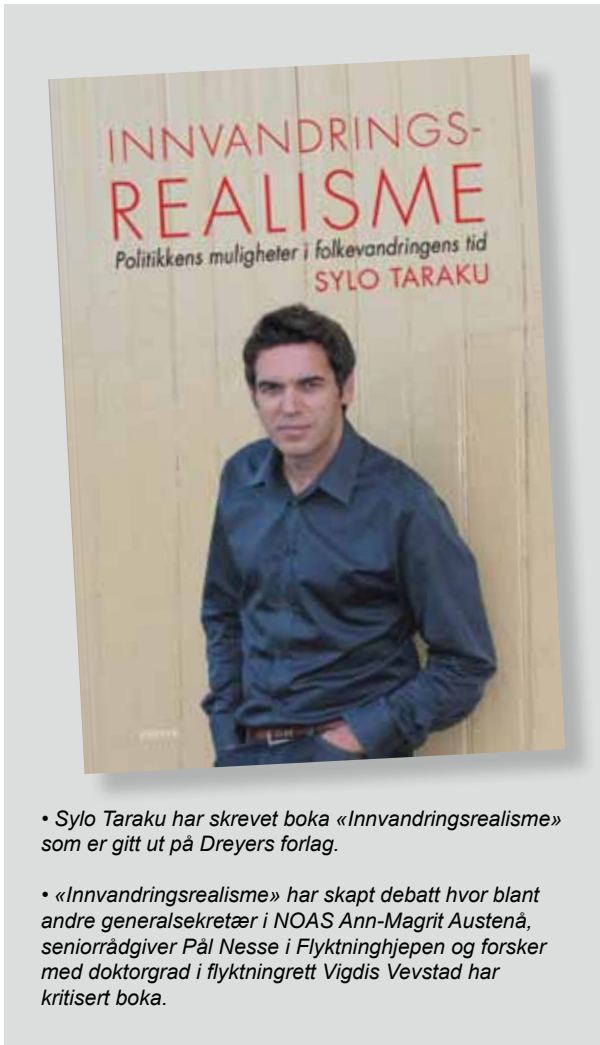
I mai kom rådgiver i tankesmien Agenda Sylo Taraku med boka *Innvandringsrealisme* ut og skapte debatt om asylinstituttet. Generalsekretær i NOAS (Norsk Organisasjon for Asylsøkere) Ann-Magrit Austenå, seniorrådgiver i Flyktninghjelpen Pål Nesse, og forsker med doktorgrad i flyktningrett Vigdis Vevstad har alle kritisert Tarakus forslag til strengere asylpolitikk.

Austenå og Vevstad møtte dessuten Taraku til debatt under tittelen *Hva er en flyktning?* på Kunstmuseet under Litteraturfestivalen i Lillehammer den 26. mai, ledet av Dagbladets Martine Aurdal. *Hva er en flyktning?* er også tittelen på Vevstads andre bok, som kommer ut til høsten. I 2006 ga hun ut sin første bok om utviklingen av et felles europeisk asylsystem.

Ingen flyktningkrise her

Taraku kaller det store antallet av flyktninger som kom til Norge i fjor for «flyktningkrise» og hevder at asylsystemet har kuppet på grunn av det. Hva mener du om hans standpunkt?

– Det er ikke i Norge det er flyktningkrise. Norge var i fjor høst ikke forberedt på å kunne ta imot 17000 asylsøkere i løpet av to måneder (oktober og november). Men etter at andre land innførte grensekontroller, og russerne stanset grensepasseringer inn til Norge over Storskog, har det siden desember i fjor kommet et historisk lavt antall asylsøkere til Norge. Problemet nå er at saksbehandlingskapasiteten fortsatt er for lav, slik at mange asylsøkere, som trolig trenger beskyttelse, blir sittende passive i mottak. Mange kommuner er klare til å bosette, mens

• Sylo Taraku har skrevet boka «Innvandringsrealisme» som er gitt ut på Dreyers forlag.

• «Innvandringsrealisme» har skapt debatt hvor blant andre generalsekretær i NOAS Ann-Magrit Austenå, seniorrådgiver Pål Nesse i Flyktninghjepen og forsker med doktorgrad i flyktningrett Vigdis Vevstad har kritisert boka.

asylsøkerne fortsatt sitter og venter på at saken skal behandles og at de får innvilget opphold og flyktningstatus, sier Austenå.

Politikerne sviktet

– Regjeringen har i månedsvis vært mest opptatt av nasjonale innstramninger, mens mange EU-land har sørget for at det omtrent ikke kom asylsøkere til Norge, uansett. Samtidig har de utsatt i nesten ett år å komme med nødvendige initiativ og tiltak i den nasjonale integreringspolitikken. Det er i integreringspolitikken vi nå må lykkes for å få et fortsatt best mulig samfunn for alle i Norge. I Europa var det ikke selve asylsystemet, men de europeiske politiske lederes vilje til å samarbeide om en rimelig fordeling av asylsøkerne seg imellom som sviktet, forteller Austenå.

Håndterbart antall

Nesse er heller ikke enig med Taraku i at det er flyktningkrise i Europa og at asylsystemet har kollapse. – Europa har hatt politisk krise og handlingslam-

melse i flyktningsspørsmålet. Det antallet vi fikk i Europa er håndterbart, men situasjonen krever samarbeid mellom landene i Europa, slik at ikke noen få land får mesteparten av flyktningene, mens andre land ikke får noen. Dersom vi hadde hatt en bedre fordeling av flyktningene, og et bedre europeisk samarbeid, ville det ikke vært umulig å ta imot så mange. Tyrkia har tatt imot tre ganger så mange flyktninger som resten av Europa og nå vil vi at de skal også ta imot noen av våre, påpeker Nesse.

Vevstad er også uenig i resonnetet. – Cirka en million ankomster fordelt på et område med mer enn 500 millioner innbyggere. Det er ingen krise. Det er håndterbart. Men Europa reagerte for sent og brukte ikke sine egne regelverk. Det er ikke snakk om kollaps av den grunn, selv om det er leit at Europa ikke håndterte situasjonen bedre i 2015-2016. Samtidig ser jeg ingen grunn til å ikke mene at Europa kan klare dette. EU-kommisjonen har nettopp lansert en ny rapport med konkrete forslag om veien videre, sier hun.

Negative konsekvenser

Hvis asylpolitikken Taraku foreslår får gjennomslag, hvilke konsekvenser vil det få for flyktninger?

– Det alvorligste med Tarakus forslag er at han vil fjerne flyktningsrett til å søke beskyttelse (asyl) i andre land enn første trygge land i nørområdet. For syriske flyktninger i Tyrkia i dag vil hans såkalte «innvandringsrealisme» bety at de skal fratas retten til å søke beskyttelse (asyl) i andre trygge land. Mange syrere er trygge for forfølgelse i Tyrkia, men langt fra alle. De får kun en midlertidig oppholdstillatelse, og er utestengt fra flyktningstatus og permanent opphold i Tyrkia. Først i januar i år, etter nesten fem år krig i Syria, fikk syriske flyktninger svært begrensede rettigheter til å ta lovlig arbeid.

– Bare 10-15 prosent av dem bor i flyktningleirer. Resten må klare å finne bolig selv og leve på sparepenger, støtte fra familie, tigging eller svart arbeid. Mange syriske barn går ikke på skole. Dels fordi kapasitet er sprengt, og dels fordi familien trenger pengene de kan tjene på barnarbeid. Denne situa-sjonen mener Taraku de ikke skal kunne søke seg bort fra, gjennom å søke beskyttelse i andre trygge land, understreker Austenå.

– Vi er bekymret for at vi holder flyktninger borte fra Europa i leire og i Tyrkia i håp om at man kan ta flere kvoteflyktninger. De som er skeptiske til å få mange asylsøkere

til Europa er også skeptiske til å få kvoteflyktninger. Det viser den nye avtalen mellom EU og Tyrkia, der syrere ville bli tatt direkte fra Tyrkia til Europa. Men avtalen er forsinket, og vi vet ikke om den blir gjennomført, sier Nesse.

«Europa har hatt politisk krise og handlingslammelse i flyktningsspørsmålet. Det antallet vi fikk i Europa er håndterbart, men krever samarbeid mellom landene i Europa.»

– Det vil frata flyktninger deres grunnleggende rett til å søke beskyttelse og ettersom Taraku foreslår at nærområdene bør bære hovedbyrden, vil vel det også bety at situasjonen i nærområdene blir enda mer presset, noe som igjen får negative konsekvenser for flyktningene. Vi husker FNs anmodning om mer pengestøtte til det humanitære hjelpearbeidet i Libanon i 2015, på bakgrunn av at de ellers måtte kutte i blant annet matrasjonene. De fikk ikke de midlene de trengte, og etter all sannsynlighet medførte det forflytning i retning Europa, forteller Vevstad.

Ville fått avslag

Taraku var selv asylsøker på 90-tallet og fikk avslag, men klaget og fikk opphold. Ville han ha fått det i dag, med den asylpolitikken han foreslår?

– Den politikken Sylo Taraku foreslår, vil innebære at han selv ikke ville hatt mulighet til å søke om asyl i Norge. Som albaner fra Kosovo ville Taraku ha måttet velge mellom å søke beskyttelse i første trygge land i nærområdet, som ifølge ham selv var Østerrike, eller søke UNHCR i Østerrike om å få bli overføringsflyktning til et annet trygt land. Deretter måtte han ha ventet på å bli tatt ut som kvoteflyktning for overføring til trygt tredjeland. I dag blir bare rundt én prosent av verdens flyktninger overført som kvoteflyktninger. USA er det landet som henter ut flest kvoteflyktninger. Så med en stor porsjon flaks ville Taraku kunne fått flyktningstatus i USA, mener Austenå.

Nesse sier det er umulig å si om Taraku selv ville fått asyl i Norge idag med asylpolitikken han selv foreslår, men hans bok handler om asylsøkere som kommer

utenfra Europa, mens han selv kom fra Europa.
– Det er umulig å svare på uten å ha innsyn i saken. Men hvis jeg skal spekulere ut fra slik saken er presentert i offentligheten, kan det tenkes han ville fått avslag, mener Vevstad.

Asylpolitikk på dagsorden

Innvandringsrealisme ligger nå på bestselgerlisten, betyr det at folk er enig med Tarakus angående til asylpolitikken?

– Det er umulig for meg å svare på. Asyl- og flyktningpolitikk står høyt på den politiske dagsorden og debatteres både i Norge og internasjonalt. Bøker om dette temaet er derfor interessante og relevante for mange. Jeg er kritisk til Sylo Tarakus framstilling av norsk og europeisk asylpolitikk på flere punkter, og mener han legger uriktige eller mangelfulle premisser til grunn for flere av sine vurderinger av forholdet mellom juss og politikk. Jeg vil derfor oppfordre folk om å lese mer enn en bok før de gjør seg opp en mening om et spørsmål som er både sammensatt og

komplisert, og som kan innebære dramatiske konsekvenser for enkeltpersoner, sier Austenå.

Nesse mener at det at boka til Taraku ligger på bestselgerlisten ikke betyr at folk er enige med han. Mange støtter forslaget hans og noen ønsker nye forslag til begrensning av asylsøkere. Noen synes boka er fin, men ikke er enig i alt han skriver.

– Jeg antar folk er nysgjerrige på hvordan han begrunner sine standpunkter, som til dels er i strid med gjeldende folkerett, sier Vevstad. ☺

«Jeg er kritisk til Sylo Tarakus framstilling av norsk og europeisk asylpolitikk på flere punkter og mener han legger uriktige eller mangelfulle premisser til grunn for flere av sine vurderinger av forholdet mellom juss og politikk.»

Forsker med doktorgrad i flyktningrett Vigdis Vevstad.

Pål Nesse i Flyktninghjepen.

Maja S. K. Ratkje, uttaler seg kritisk til olje- og våpensponsede Kongsberg Jazzfestival.

Foto: Dan Petter Neegaard

Det militærkulturelle kompleks

Det er festivalsommer, det er sol. Alle hjerter er så glade og fri – men bare på den ene siden av kloden. For på den andre siden regner bombene, bomber som gir festivalmusikken sure undertoner og ølen i plastikkbegrene en bitter ettersmak.

HAAKON STIFF AAMLID

SAMORA

I Kongsberg by, på en høyde over Numedalslågens vestre breidd, ligger Kirketorget omsluttet av storslåtte patrisierhus; Amtshuset, Kongsberg Bad, Bergskrivergården og Bergseminaret, sammen med den vakre Kongsberg kirke. De er arkitektoniske minner, minner fra en tid da sølvgruvene gjorde denne bergstaden til en økonomisk stormakt.

Det er her på Kirketorget man den første uka i juli finner hovedscenen til Kongsberg Jazzfestival. Tusener av mennesker vil samles her, men få vil kunne se Veteranmonumentet, for det ligger i skjul bak Snøhettas eiendommelige Tubaloon-scene.

Monumentet består av tre granittkolonner. De to ytre representerer de stridende parter i en militær konflikt, som holdes adskilt av en midtre, fredsbevarende styrke. «I fredens tjeneste», står det på plaketten, «har den norske soldaten skapt seg et navn og et

rykte det står respekt av», med referanser til militære operasjoner i land som Irak, Afghanistan og Libya.

Dette symbolet, ikke bare på fredsnasjonen Norges diplomatiske overmakt og moralske eminens, men også på dens selvforherligende navlebeskuelse, er «Reist til minne for de som har falt i utelandsoperasjoner med støtte fra Forsvaret, Kongsberg kommune og Kongsberg Gruppen.» Sistnevnte, deleid av staten Norge, produserer våpen – lemlestende og dødbringende våpen.

Prinsipløse prinsipper

Norske lover forbyr salg av våpen til land i krig eller borgerkrig, så lenge denne ikke er definert som en legitim forsvarskrig. På tross av dette er det mange eksempler på at norskprodusert våpenmaterieell har havnet i krigerske og folkeundertrykkende hender. Her følger et utvalg:

Andreas Hoem Røysum arrangerer festivalen Motvind på Café Mir.

Foto: Kristoffer Øen

I 2014 underskrev Kongsberg Gruppen en kontrakt verdt 3,7 milliarder kroner med Oman, om å levere luftvernssystemet NASAMS.

Til Saudi-Arabia har de eksportert militært kommunikasjonsutstyr, en beslutning Gruppen selv forsvaret med at slikt utstyr «vanskelig [...] kan benyttes til å begå overgrep». (Som om radiosamband ikke kan brukes til å koordinere dem.)

Den amerikanske krigsmaskinen er én av Kongsberg Gruppens aller viktigste handelspartnere, og i 2007 ble de enige om leveransen av Remote Weapon System til en verdi av åtte milliarder kroner. Våpenstasjonen tillater soldaten å sitte forskanset i et pansret kjøretøy. Derfra kan hen plukke ut mål ved hjelp av en dataskjerm. Våpenet tar menneskeliv med høy presisjon – mange av dem sivile – noe det amerikanske angrepet vet å sette pris på. Dette kommer frem i en Teknisk Ukeblad-artikkel tittulert «Norske våpen dreper best» .

Dronejazz

Kongsberg Gruppen er en hjørnesteinsbedrift med flere tusen ansatte. Lønningene spres rundt om i lokalsamfunnet; i byens kiosker, butikker og kafeer, restauranter og barer. Dessuten havner skattepengene fra både de ansatte og deres arbeidsgivere i kommunekassa; penger som, ideelt sett, brukes til barnehager, skoler, sykehus og sykehjem.

«At våpenhandelen er legal, er intet gyldig argument. At noen har definert en virksomhet som lovlig, gjør den ikke moralsk uklanderlig.»

Skattepengene har også bidratt til byggingen av den splitter nye Krona på verket; en monolittisk bygning, som blant annet huser Høgskolen i Sørøst-Norge, fagskolen Tinius Olsen, vitensenter, bibliotek, teater og kino, i tillegg til flere av kontorene til statens kommunale hånd, deriblant Forvaltningsavdelingen, Integreringsseksjonen og skatteoppkreveren. Slik bidrar Gruppen indirekte til Kongsbergs byutvikling. Samtidig er den en direkte bidragsyter til byens kulturliv, herunder Jazzfestivalen, som på sine hjemmesider omtaler våpenprodusenten som én av sine «fantastiske sponsorer».

Festivalledelsens entusiasme er enkel å forstå, for det skorter ikke på våpenprodusentens generøsitet. I 2014 ga den økonomiske garantier for Stevie Wonders festivalbesøk. Men en slik garanti kommer selvsagt ikke uten visse betingelser.

Kulturkrig

«Sponsormidler er reklamepenger fra bedrifter som ønsker å skape godvilje rundt merkevaren sin for å bli assosiert med noe positivt og ta fokus vekk fra det de egentlig driver med», sier komponist og musiker Maja S. K. Ratkje over en kopp kaffe i kantina på Musikkhøgskolen i Oslo.

Det politiske engasjementet fra Ratkjes tid i Natur & Ungdom er ennå fullt levende. Hun er én av initiativtakerne til aksjonsgruppa *Stopp oljesponsing av norsk kulturliv*, og står bak flere musikalske verk med skarpe, politiske undertoner. Blant dem *Ro – Uro*, et

Motvind

• Motvind ble arrangert på Café Mir 6. og 7. juli 2016.

• Festivalen Motvind fant sted på samme tid som olje- og våpensponsede Kongsberg Jazzfestival og er en reaksjon og et forsøk på å rette søkelyset mot denne negative utviklingen, der etisk tvilsomme selskaper i tiltagende grad gir overskudds- og gledesmarkeringene ekle bismaker.

• Motvind presentere jazz, improvisasjons- og samtidsmusikere fra øverste hylle, og vil etablere seg som en alternativ og bærekraftig plattform for både musikere og publikum.

• Artistene som stilte er: Maja S. K. Ratkje, Monkey Plot, MoE, Adrian Myhr, Kasper Værnes og Andreas Wildhagen, Silicone (Natali Garner og Magnus Nergaard).

stykke om krig og fred, som ble sensurert før en planlagt fremføring i FN-bygningen i New York.

I sommer spilte hun på Motvind, en fersk protestfestival rettet mot Kongsberg Gruppens sponsering av Jazzfestivalen; et musikalsk farvel til våpnene, som fant sted 6. og 7. juli på Café Mir i Oslo.

Maja S. K. Ratkje berømmer initiativet bak festivalen. Hun ser at stadig flere bidrar til å rette søkelyset mot samarbeidet mellom kulturlivet og «uetiske sponsorer», slik hun selv betegner dem.

«Kultur og idrett sponses aktivt av industrier som trenger godvilje. At olje og våpen sponser de største festivalene er ikke tilfeldig. Det sier litt om hvor mye godvilje de trenger for å kunne fortsette med det de driver med. Og kulturlivets selvsensur gjør at sponseringen demper nødvendig kritikk herfra.»

Systemet(s) fanger

Stabile inntekter er ingen selvfølge for en norsk musiker, og festivalsommeren byr på en gylden mulighet til å skaffe seg et lite pusterom. Men ettersom «Festival-Norge er oljesmurt», slik Klassekampen tidligere har belyst, stilles etisk bevisste artister ovenfor et vanskelig dilemma.

Kritiske røster har anklaget fritenkende artister for å være dobbelt-moralske. Ofte henger påstanden sammen med argumentet om at det jo er de samme pengene, enten de kommer fra en våpenprodusent eller gjennom Kulturrådet.

Dette argumentet er også blitt brukt av stortingspolitikere og fast gjest på Kongsberg Jazzfestival, Laila Gustavsen. Hun har også uttalt at «det får være opp til hver enkelts [sic] personlige samvittighet om de ikke ønsker å delta på en festival som har Kongsberg Gruppen som sponsor.» Et påfallende utsagn som åpner for spørsmålene: Hviler det moralske ansvaret hos enkeltindividet? Og hvis ja, hva er så ansvaret til den enkelte av oss?

«Å søke kunnskap. Vi må passe på at vi ikke fordummer samfunnet», svarer Ratkje etter å ha tenkt seg om et øyeblikk.

Men kunnskap vil alltid være begrenset. Det er ikke mulig å lære seg alt. Og om det i prinsippet hadde vært mulig, ville det ikke være tilstrekkelig.

For Systemet tillater det ikke

Du kan boikotte både det ene og det andre, men så lenge du tar del i samfunnet som en skattebetalende borger, vil også du være en del av problemet: Dine skattepenger tilfaller Statens budsjett, og disse investeres i våpenproduserende industrier; våpen som myrder sivile i såkalte humanitære intervensjoner – eller, som det egentlig heter: krigerske invasjon.

Så hva med festivalene, burde de ta ansvar? Ja, mener Ratkje og trekker frem Øyafestivalen som et foregangseksempel. Men også her støter man på problemer, for kulturlivet lider av en megaloman vekstsyke:

«Alt skal bli så mye større. Ting er aldri nok som det er. Og det er ikke sånn at de ekstra pengene går til musikerhonorarer. Nei, da skal vi lage en enda større festival.»

Så når Kongsberg Jazzfestival blir tilbudt økonomiske garantier, er det vanskelig å takke nei, for de stilles ovenfor et lignende dilemma som artistene selv; et slags eksistensielt være eller ikke være.

En varm våpenpotet

Så hva med Kongsberg Gruppen – hva tenker de om sitt moralske ansvar? De kaster simpelthen ballen videre og forholder seg kun «til norske myndigheters regelverk for eksport av forsvarsteknologi».

Så det er altså her det ender – ved portene til Staten og de politikerne som er satt til å styre den.

En av dem, kongsberging Laila Gustavsen, har uttalt at våpenhandelen «er en lovlig virksomhet som drives under demokratisk kontroll.» Jonas Gahr Støre har sagt at vi ikke kan «bestemme hvor en alliert bruker sine våpen.» Mens Liv Signe Navarsete har pekt videre opp i systemet: «Det viktige er at vi har et regelverk som fungerer globalt om vi skal nå våre mål.»

Dette er ikke annet enn simpel ansvarsfraskrivelse. At våpenhandelen er legal, er intet gyldig argument. At noen har definert en virksomhet som lovlig, gjør den ikke moralsk uklanderlig.

Det er for så vidt riktig som Støre sier: Norske myndigheter kan ikke bestemme over sine allierte. Imidlertid er det ingen som tvinger den norske stat til å produsere og selge våpen, og den frigjorte menneskelige kapitalen kunne vært brukt andre steder, for eksempel til utvikling av grønn energi.

Navarsete peker i grunn på problemet: Systemet. For det er Systemet som tillater at noen kan tjene seg søkkrike på andres lidelser.

For å sitere Slavoj Žižek: «Hvis ikke Systemet endres, er vi fortapt.»

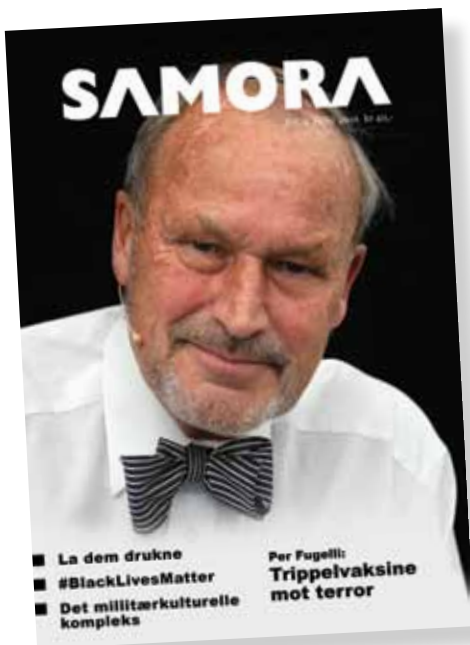
Den enes død, den andres brød

Maja S. K. Ratkje må løpe. Hun skal undervise en NMH-er i komposisjon, men før vi tar farvel, sier hun noe som blir værende med meg hele turen hjem: «Vi må se realitetene i øynene. Vi kan ikke profitere på at folk tar liv av hverandre på den andre siden av jorden. Så enkelt er det.» 6

.....
«Kultur og idrett sponses aktivt av industrier som trenger godvilje. At olje og våpen sponser de største festivalene er ikke tilfeldig.»
.....

Abonner på

SAMORA

Magasinet Samora er nå inne i sitt 38. år. Samora er et uavhengig innvandringspolitisk og kulturpolitisk magasin som tar opp situasjonen for minoriteter i Norge samt forholdet mellom minoriteter og majoritet.

Samora legger vekt på å formidle kulturuttrykk fra minoritetsgruppene som musikk, bøker, filmer og kunstutstillinger som de store mediene ikke dekker.

Abonner nå!
e-mail til samora@samora.no
Tlf.: 22 20 96 90

**Ett års abonnement
(4 utgaver)**
kr 150.- for privatpersoner
& kr 250.- for institusjoner

Samora er hovedstad i ingenmannslandet mellom Norge og omverden. Samora vil gi stemme til det mangfoldige Norge alle prater om, men altfor få vet hva er.

Samora er et magasin for alt som er ureint, det som er i mellom, litt av begge deler.

Samora er ikke bare for «innvandrere» eller «nordmenn».
Samora er der fordi alt ikke er som det ser ut.

Kanskje Samora er magasinet du savner? Synes du denne teksten er vagt formulert? Har du sterkere ord?

Kanskje finner du ordene sammen med andre? Samora trenger bilder og tekster fra din virkelighet. Ung og uerfaren kan være en fordel.

Helter for en ny tid

En ny generasjon superhelter sprenger seg gjennom tegneserierutene. Kan det gi oss superhelthistorier som er mindre kjedelige?

EVEN TØMTE

Dissonans

En historie dukket opp i nyhetsstrømmen min nylig, skrevet av en mann som jobbet i en tegneserieforretning. En muslimsk jente og foreldrene hennes kom nylig innom butikken. Han viste henne den nye Ms. Marvel-tegneserien, og beskrev gleden hennes over å finne en superhelt som delte hennes bakgrunn. Ms. Marvel var inntil nylig en hvit, blond, langbeint kvinne ved navn Carol Danvers. Den nye heter Kamala Khan og er en muslimsk tenårings-jente fra Jersey, som sliter med kontrollerende foreldre, en nyfrelst bror, venner som ikke forstår og en imam som er i utakt med tiden.

Ikke først

Khan er ikke den første muslimske superhelten, slik

noen har hevdet. Tidligere har vi sett både M, og den niqab-kledde mutanten Dust, som gjorde sitt inntog i X-Men i 2002. Kamala Khan er likevel den første som har sitt eget hefte, og som tar over en så høythengende tittel som Ms. Marvel. Kamala er bevisst arven hun overtar. Før hun selv får superkrefter, er Ms. Marvel et forbilde for henne.

Den nye Ms. Marvel er en av mange eksempler på forandringene Marvel Comics, den største leverandøren av superhelthistorier, har gjort i sitt persongalleri. Gamle helter byttes ut med nye, med et større mangfold både hva angår bakgrunn og etnisitet enn vi har sett før.

Illustrasjon: Sureyya Aydin

Annerledes superhelter

Annerledeshet har alltid vært en sentral del av superhelthistorier. Marvels superhelter har skilt seg ut på grunn av sitt utseende (Nattkryperen, Tingen, Hulken), gjennom egenskaper andre verken stoler på eller forstår (mutantene i X-Men var opprinnelig inspirert av den svarte borgerrettsbevegelsen i USA), eller de må skjule hvem de virkelig er for å passe inn i samfunnet (Spider-Man, Demonen, eller hamskifteren Mystique). Normen har likevel vært at superhelten er en hvit mann.

Unntak finnes: Storm, den kenyanske værheksa, og den svarte panteren T'Challa, konge over det afrikanske fantasiriket Wakanda, er noen av dem. Noen har kanskje ikke noen gjenkjennelig etnisitet i det hele tatt. Mutantene i X-Men har alltid hatt et mangfold av ulike nasjonaliteter i sine rekker. Flertallet har likevel vært karakterisert av billige klisjeer og snodige aksenter, og har primært hatt rollen som støttespillere.

A-laget, de som får navnet sitt på film- og bladtittler og får redde dagen i kamp med de største skurkene, har vært hvite, heterofile menn, slik man har forestilt seg at leserne har vært, og noen ditto kvinner, slik man har forestilt seg at leserne liker å fantasere om.

Superhelter har vært av og for nerder, og nerden har man nærmest per definisjon sett for seg som en hvit mann.

Tegneseriefans – en mangfoldig gruppe?

I virkeligheten har tegneseriefans alltid vært en mer mangfoldig gruppe enn dette, men i det siste har mangfoldet kanskje blitt større. Det har i hvert fall blitt tydeligere. Nettaktivisme som *Women in Refrigerators* og *The Hawkeye Project* har utfordret framstillingen av kvinner i de store tegneseriene. Kvinner har formet utviklingen av seriene som manusforfattere, tegnere og redaktører. Samtidig har superheltene, gjennom en strøm av stadig nye filmer og TV-serier, for alvor tatt skrittet inn i mainstreamen, og forholder seg til et større og mer mangfoldig publikum enn før.

Nick Fury, vet du? Marvel-universets hemmelige agent-sjef som spilles av Samuel Jackson? Han var opprinnelig hvit og hadde lapp for øyet. Forrige gang han ble filmatisert ble han spilt av David Hasselhoff. Senere har flere superhelter fått en «bli ny-dag» av Marvel. Peter Parker er død. Bak masken til Spider-Man finner vi nå Miles Morales, halvt svart og halvt latino. Northstar ble for fire år siden den første superhelten som har inngått likekjønnet ekteskap.

.....
«Hvis vi først skal fortsette å fortelle historier om disse superheltene, og det skal vi vel så lenge noen tjener penger på det, kan man like gjerne forsøke å gjøre dem litt mer interessante og relevante for vår tid.»
.....

Hva med Captain America, den patriotiske maskoten som kler seg i stars and stripes og debuterte med å slå ut selveste Adolf Hitler under annen verdenskrig? Også svart. Steve Rogers, den opprinnelige kapteinen, har gått av med pensjon og blitt erstattet av Sam Wilson. Ingenting er hellig for Marvel-skaperne, heller ikke gudene. Thor, altså selveste Tor med hammer'n fra norrøn mytologi, har også mistet jobben. Den nye Thor er kvinne.

Innvendinger mot mangfoldet?

Noen har kommet med innvendinger mot det nye mangfoldet i populærkulturen. Mange av dem er tøvete og fortjener ikke noe annet enn forakt. Enkelte hvite, heterofile menn som føler seg angrepet av mennesker som ikke er akkurat som dem, har kommet med giftige motangrep, særlig mot kvinner som de føler 'ødelegger' 'deres' kultur.

Viktige stikkord her: gamergate (en hetskampanje mot kvinner i dataspill), sad puppies (et forsøk på å kuppe science fiction-prisen Hugo awards til en kjønnskonservativ agenda), organiserte kampanjer mot den nye Ghostbusters-filmen, raseri over den kvinnelige hovedpersonen i Mad Max, over at Hermine skal spilles av en svart skuespiller i en teateroppsetning, og så videre og så videre. Marvels eksperimenter har også blitt møtt med liknende kritikk.

Noen innvendinger kan være mer verdt å tenke over: Man skal ha respekt for forfattere og deres verk, og man skal være svært forsiktig med å redigere fortiden for lettere å kunne spille seg i den. Det er svært problematisk å forandre på eksisterende verk etter eget forgodtbefinnende. Dobbel problematisk er det når den dominerende kulturen i vår tid ser ut til å streve med å finne på noe nytt – i populærkulturen går det mest i relanseringer, oppfølgere og repriser av ting våre foreldre og besteforeldre fant på.

Moderne mytologiske skikkelser

Men det er ikke egentlig det vi snakker om her. Superheltene er moderne mytologiske skikkelser, hvis historier blir fortalt på nytt og på nytt for å gi svar på ulike spørsmål man kan ha til ulike tider. Det finnes et hopetall ulike versjoner av disse historiene, fortalt av forfattere med ulike visjoner. Det er ikke meningen at alt skal henge sammen. Vår opphengthet i 'kontinuitet' er en av de største misforståelsene i den moderne populærkulturen.

Disse forandringene er en del av dette. De handler heller ikke så mye om å skrive om fortiden som å definere samtiden – Steve Rogers, Peter Parker, manne-Tor og Carol Danvers er der fortsatt, det er også historiene deres. De har ikke blitt skrevet ut av virkeligheten, men nye personer har tatt over jobben deres. Hvis vi først skal fortsette å fortelle historier om disse superheltene, og det skal vi vel så

lenge noen tjener penger på det, kan man like gjerne forsøke å gjøre dem litt mer interessante og relevante for vår tid.

Personifiseringen av hvite menns privilegier

Når det gjelder James Bond, derimot, går det en grense også for meg. Kjønn og etnisitet er en så viktig del av hvem denne karakteren er, at det ikke vil la seg gjøre å endre på dem uten å ende opp med en helt annen person. Bond er personifiseringen av hvite menns privilegier, et forvokst guttunge som kan gjøre hva han vil, drepe eller ligge med hvem han vil, uten at det får konsekvenser. (Han er også, for de som ikke har fått det med seg, en drittsekk, en anti-helt.)

Palassrevolusjonen blant superheltene finner gjenklang andre steder i populærkulturen. Flere av dem som lever av å fore oss med underholdning har innsett at det er dårlig butikk å ignorere store deler av sitt potensielle publikum. Det mest oppsiktsvekkende med alt dette er egentlig hvor langsomt det går, og hvor små skritt som blir tatt.

De store blockbusterfilmene til Marvel er påfallende mer konservative enn tegneseriene. I seriene, som

leses av en engere krets, kan man eksperimentere og se hva som slår an, med mindre risiko enn på lerretet, og serieverdens mangfold av ulike kontinua og historier gjør at man lett kan 'slette' en utvikling som ikke blir tatt godt imot. Her blir folk drept og gjenopplivet over en lav sko. På lerretet er derimot den hvite mannsdominansen fortsatt tydelig. Jeg tror likevel vi snart kommer til å se dette mangfoldet også på lerretet (den kommende

Black Panther-filmen, Netflix-serien Alias og DCs Wonder Woman kan være et tegn på det).

Toppen er nådd

For hva annet skal de vel finne på? Vi står overfor et alvorlig tilfelle av superhelt-slitethet. Ser man på salgstallene, ble toppen nådd med The Avengers for snart fire år siden, ifølge boxofficemojo.com. Etter å ha blitt matet med oppfølgere i årevis, viser Hollywood tegn til trøtthet. Vi har sett superheltens opprinnelseshistorier, kamper med deres personlige erkefiender, samarbeid med andre superhelter for å redde verden fra en enda større erkeskurk, alternative tidslinjer der de ikke vant likevel, og kamper med hverandre. Jeg har nok lest flere av Marvels tegneserier enn de fleste, men har falt av filmkarusellen for lenge siden. Jeg gidder ikke mer; jeg er lei av å se det som strengt tatt er den samme filmen om og om igjen, med litt forskjellige kostymer på hovedpersonene.

Kan superhelter med et litt større mangfold av bakgrunner redde Marvel fra sumpen? Jeg er litt i tvil, men tror nok de kommer til å forsøke. Om de lykkes, vil avhenge av om de også klarer å fortelle et mangfold av historier. 📍

.....
«Flere av dem som lever
av å fore oss med under-
holdning har innsett at
det er dårlig butikk å
ignorere store deler av
sitt potensielle publikum.»
.....

Linton Kwesi Johnson

Abida Parveen

Harry Belafonte

Fela Kuti

Billie Holiday

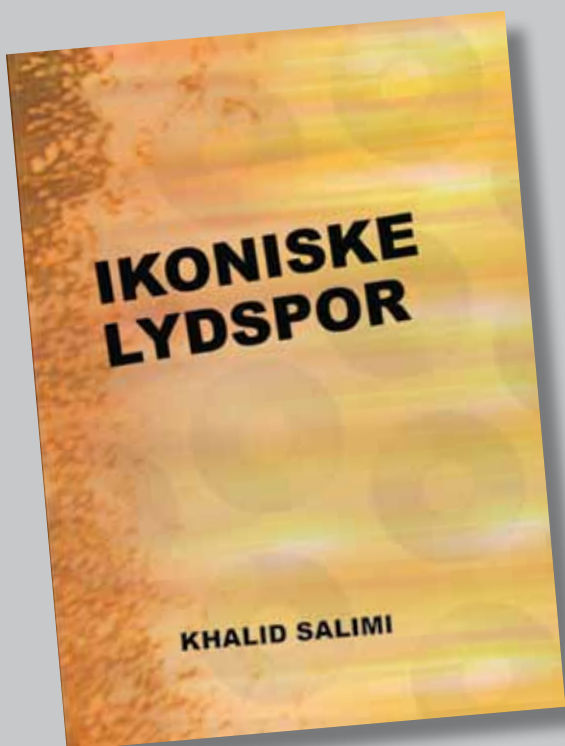

Victor Jara

Miriam Makeba

Bestill et eksemplar av **Ikoniske Lydspor**

«En bortgjemt perle (...) Det er motsetninger og det er fascinasjon, men hele tiden hører vi Khalid Salimis høyt personlige stemme og historie i valg og presentasjon»

Harald Stanghelle

Aftenposten 28.04.2015

Send en e-mail til

samora@samora.no

ring

tlf 22 20 96 90

Utgitt av

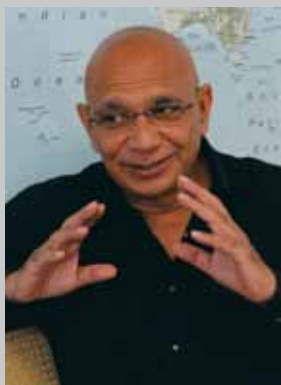
SAMORA

i samarbeid med

mela

**Kr.
150**

**Prisen er inkludert
forsendelse**

Khalid Salimi.

I forbindelse med Samoras 35-årsjubileum publiserte Samora «Ikoniske Lydspor», skrevet av Samoras ansvarlige redaktør, Khalid Salimi. Tekstene i boka har stått på trykk i Morgenbladet. Samora, i samarbeid med Mela, står for utgivelsen.

«Å lese disse 17 valgene av album fra verdens millioner av musikal-ske uttrykk, er som å sitte ved Khalid Salimis bord og høre ham dele av sin glede og kunnskap. Ordene er som musikken han gir oss – full av følelser, men også av engasjement, vilje og drømmer.

Anders Heger

Hvilke ord velger vi?

– Hvilken fortelling trekkes fram når nasjonens status skal gjøres rede for?

LOVELEEN RIHEL BRENNÅ

Refleksjon

Fortellingen

Har du noen gang tenkt over hvilken fortelling politikere velger når Norge og landets innbyggere skal beskrives? Og når de har valgt, hvordan preger denne fortellingen ditt liv?

Ta for eksempel fortellingen om mennesker som kommer til Norge fra andre land, og hvordan denne fortellingen skrives inn i historien i dag, av politiske ledere. På tidslinjen for 2015 noterer vi «europesk flyktningkrise», «flyktningbølge», «humanitær krise» og mer fra samme retoriske skuff. Mye av dette fordi millioner av menneskeskjebner søker tilflukt i land der de kan få oppleve fred og en nogen lunde ivar-takelse av menneskerettigheter.

Skaper virkeligheten

Når fortellingen om menneskene som søker fred

skrives av norske politikere, blir disse menneskenes eksistens til «flyktningstrøm», «problemer», «utfordringer», «enslige mindreårige», «trussel», «parallelsamfunn», «lykkejegere», «kostnader», «innvandreregnskap», «truet velferdsstat» og «terrortrussel». I politikken tas strukturelle grep og det gjøres endringer med disse ordene som redskaper, og det er akkurat disse ordene som skaper virkeligheten. De påvirker holdninger og de legger grunnlag for relasjonene som skal bygges mellom nye borgere og dem som har bodd i Norge gjennom generasjoner.

Mennesker bak ord

Relasjoner handler om menneskemøter. Om evnen til å inkludere. For at det skal skje på en smidig måte, må vi få frem menneskene bak ordene. «Flyktning» er ikke et personlighetstrekk, en kvalifikasjon eller en kultur. «Flyktning» er kun en beskrivelse av en

Illustrasjon: Sureyya Aydin

hendelse som et menneske har vært en del av. Et menneske som har flyktet fra noe. Ordet «flyktning» forteller ikke om individets styrker, drømmer, evner, familierelasjoner, personlige og faglige kompetanse, evner eller sårbarhet. Ordene som dominerer innvandringsfeltet forteller ingen ting om hvilken ressurs og styrke de ulike menneskene kan utgjøre hvis vi vet hvordan vi skal utløse denne ressursen.

Der vi er

Små og store lokalsamfunn har en nøkkelrolle når det gjelder mottakelse og inkludering av innbyggere. Det er her vi lever våre liv. Det er her vi jobber, oppdrar barn, deltar i sosiale aktiviteter og blir naboer. Det er her inkludering kan settes ut i praksis. Uansett hva som skjer på nasjonalt nivå, vil det være avgjørende hvordan innbyggere blir tatt imot, omtalt og behandlet i lokalsamfunnet. En tilflytting innebærer relasjonsetablering, både for den som flytter til et lokalsamfunn og de som skal ta imot. Det handler om store og små endringsprosesser for begge parter.

Valget

Kommunepolitikere, kommuneadministrasjon, næringslivet, skoler, barnehager, frivillige organisasjoner og andre i nøkkelfunksjoner i et samfunn kan velge å bytte ut ordet «flyktning» med «nye medborgere», der hver av de nye borgerne har sine individuelle behov, styrker og svakheter. Istedenfor kun å snakke om utgifter, utfordringer, problemer og konflikt, kan samfunnet velge å fokusere på ny

kunnskap, internasjonal kompetanse, ulike ressurser, økt innovasjonskraft, økt kulturelt mangfold, pulserende internasjonalt lokalsamfunn, bidrag til flere arbeidsplasser og ikke minst tilførsel av nye skattebetalere.

Når lokalsamfunnet forteller en historie på en bestemt måte, påvirker det måten de involverte definerer seg selv på og relasjonene mellom dem og andre.

Strukturer for mangfold

Menneskelig mangfold representerer en kraft som kan gjøre en vesentlig forskjell. Dette forutsetter for det første fokus på menneskers ressurser framfor å dømme dem som problemskapere. For det andre trengs kompetanse til å lede det menneskelige mangfoldet i riktig retning, og for det tredje er det viktig med overgangskriterier som hjelper til med å transformere mennesker fra «innvandrere» til «borger». Ingen skal behøve å være «innvandrere» i et helt liv. Vi må altså skape strukturer som gir en mer nyansert tilnærming til hele innvandringsfeltet.

Når en nasjon eller lokalpolitikere fører en anti-innvandringsretorikk, truer det både integrerings- og inkluderingsprosessen, noe som på sikt vil føre til økte økonomiske og sosiale kostnader. Anti-innvandringsretorikk truer velferdsstaten og balansen i hele samfunnet. ☹

«Ingen skal behøve å være 'innvandrere' i et helt liv. Vi må altså skape strukturer som gir en mer nyansert tilnærming til hele innvandringsfeltet.»

Norsk-kongolesiske Olivier Mukuta er i ferd med å bli internasjonal filmstjerne. Eks-flyktningen har akkurat spilt inn film i Østerrike.

Foto: Ellen Stokland

Amanda-nominerte Olivier Mukuta: #EndagvinnerjegOscar

Olivier Mukuta drømmer høyt. Og etter å ha sjarmert det norske folk som asylsøkeren Abedi i *Welcome to Norway*, har skuespillerkarrieren begynt å skyte fart også internasjonalt. Eks-flyktningen fra Kongo spiller for tiden inn spillefilm i Østerrike.

ELLEN STOKLAND

SAMORA

Jeg satser på Oscar! erklærer Olivier Mukuta, og gliser skøyeraktig.
– Men jeg får kanskje begynne med en Amanda her hjemme.

29-åringen har grunn til å smile. Etter hovedrolledebuten i *Welcome to Norway* ringer filmskaperne ham – og ikke omvendt – og nylig kom han hjem fra filmminnspilling i Østerrike. Regissøren David Schalko håndplukket norsk-kongoleseren til en sentral rolle i spenningsfilmen *Höhenstrasse*. Olivier kan ikke et

ord tysk, men snakker heller ikke så mye i filmen. Filmen har premiere i Wien i desember. Da blir Olivier internasjonal filmstjerne.

Barndom i Malawi

Olivier Mukutas forhistorie er imidlertid ikke spesielt glamorøs, og oddsene for at han skulle bli filmskuespiller kan knapt ha vært lavere. Men helt siden han var bitte liten har han kastet seg ut i det ukjente, og kjempet utålmodig for å oppnå sine drømmer. Til Norge kom han som kvoteflyktning for 12 år siden.

Da hadde han bodd i en flyktningleir i Malawi siden han var seks. Familien – to voksne og fem barn – måtte flykte fra krigen i Kongo etter at faren ble truet. Olivier husker ikke så mye av flukten, men han har gode minner fra oppveksten i Malawi.

– Malawi er et av verdens fattigste land, men for oss betydde det trygghet. Livet vi levde der var skikkelig hardcore, forteller Olivier. Mer enn 30.000 mennesker fra mange land bodde i FN-leiren, som lå midt i en skog. Mange farlige dyr kom på besøk, og folk ble stadig bitt av giftige slanger. Hele familien Mukuta bodde i et telt med bare ett rom hvor de måtte gjøre alt. Men det var lite konflikter, folk drev med sitt.

– Folk var kreative og lagde sin egen jobb. Man ønsker jo å leve normale, selvstendige liv. Vi hadde ikke lov til å forlate leiren, så da fikk vi gjøre det beste ut av det. Det er her vi lever, så la oss leve, husker Olivier. Det var ingen skole i leiren, men Olivier og noen kompisar kom seg på skole likevel.

– Vi snek oss ut og begynte på den lokale skolen. Senere bygde FN en skole i flyktningleiren, men det var altfor mange barn. Lese og skrive lærte jeg av en kompis. Han hadde lært det av faren sin. Det ble min billett ut av situasjonen.

Ungdom i Mjøndalen

Da Olivier var 17, ble familien valgt ut av FN, og det ble bestemt at de skulle få komme til Norge som kvoteflyktninger.

– Vi var blitt anbefalt til Norge og kunne ikke velge selv hvor vi skulle flytte. Men det var fint. Det eneste jeg visste om Norge, var at her var det mye fisk. Jeg gledet meg til å få fisk til middag hver dag. I Malawi var det vanskelig å få tak i fisk.

Til Norge og Mjøndalen utenfor Drammen kom familien en sommerdag i 2005. Olivier hadde akkurat fylt

18 og begynte på videregående skole og norskkurs. – Norsken kom veldig fort, fordi jeg også begynte å spille fotball. Når du spiller med folk som bare snakker norsk, har du ikke noe valg. Det hjalp selvsagt også at jeg er veldig nysgjerrig, ler Olivier, det er ikke mange tegn til utenlandsk aksent når han snakker norsk i dag, knappe 12 år senere. Snart fikk han også sin første jobb, i kassa på Kiwi, og lærte en drøss med nye ord. Veldig morsomt, syntes Olivier.

Men kassa på Kiwi var ikke unge Mukutas drøm for fremtiden. Etter knappe fire måneder i Norge leste han om den norske skuespilleren Rune Temte på Internett, og fikk lyst til å bli skuespiller selv. Så sendte han epost til Temte og spurte hvordan man blir skuespiller i Norge.

– Han svarte og anbefalte at jeg meldte meg på auditions og tok skuespillerkurs. Så da gjorde jeg det. Mens jeg gikk på videregående skole var jeg statist for *Hotel Cæsar*. Jeg var der nesten hver dag i et helt år, og tenkte «oj, dette klarer jeg!». Etter hvert fikk jeg større statistroller med replikker, og jeg var med i TV-serier som *Dag og Lilyhammer*.

Til tross for drømmen om å bli skuespiller har ikke Olivier søkt seg til Teaterhøgskolen. Han synes yrket er altfor usikkert for en med hans bakgrunn.

– Jeg var ny i Norge og trengte sikker inntekt, derfor valgte jeg å ta ingeniørstudier. Ikke gikk det så bra med skuespillerkarrieren heller. Jeg var i ferd med å gi opp da drømmesjansen plutselig dukket opp.

Drømmesjansen

Olivier hadde akkurat begynt å jobbe som medisinsk teknisk ingeniør ved Akershus sykehus høsten 2014. Helt uventet ble han invitert til å komme på audition for en ny, norsk spillefilm. Ei venninne hadde tipset produksjonsselskapet Motlys som skulle lage komedie på asylmottak – og resten er historie.

«Malawi er et av verdens fattigste land, men for oss betydde det trygghet. Livet vi levde der var skikkelig hardcore, forteller Olivier.»

Welcome to Norway var Oliviers filmdebut i hovedrolle som den sympatiske flyktingen Abedi. Foto: Motlys

I filmen spilte Olivier sammen med kjente, norske skuespillere som Anders Baasmo Christiansen og Henriette Steenstrup. Foto: Motlys

- Det er jo ikke sånn at flyktninger bare sitter her og ikke gjør noe, sier Olivier, som selv er både ingeniør, skuespiller og jobber for Fotballforbundet. Foto: Ellen Stokland

– Regissør Rune Langlo valgte meg til hovedrollen som Abedi i komedien *Welcome to Norway*, og han ville at jeg skulle spille meg selv. En positiv person som prøver å mekle i krangler, og tulle og tøyse for å løse konflikter. Slik er jeg, og slik er Abedi. Abedi ønsker å hjelpe til, og finner på løsninger som ingen har tenkt på før. I tillegg snakker han mange språk og forstår det norske systemet. Dermed blir han en slags assistent for den usympatiske mottakslederen. Men etter hvert blir jo også han litt mer menneskelig. Tenker at det er litt sånn virkeligheten er. I starten er man skeptisk til nye folk, men etter hvert som man blir kjent, endrer du litt mening om hva du synes om disse folkene.

Med sin egen bakgrunn som flyktning, hadde spillefilmdebuten også et tema som lå Olivier Mukutas hjerte nær. Men mens Abedi i filmen viser seg å ha fått avslag på asylsøknaden og flykter videre, ble Olivier selv «båret på gullstol» inn i Norge. 29-åringen ler høyt.

– Det er selvsagt en helt annen opplevelse når du kommer til et nytt land og alt er gjort klart.

De som tar seg til Norge på egen hånd må bli godkjent først, det er mye usikkerhet og tar lang tid. Min familie hadde jo bare ventet i uvisse i 12 år i Malawi. Vi ante ikke hva livet skulle føre til, men håpet i det lengste. Og plutselig dukket navnene våre opp på en liste.

#engangvarjegflyktning

Olivier har også engasjert seg for flyktningene som nå kommer til Europa. I august i fjor startet kampanjen #engangvarjegflyktning på facebook, og Olivier delte bilde av seg selv og skrev at han nå var skuespiller, ingeniør og jobbet for Fotballforbundet. Da tok kampanjen av. Den gikk fra 200 liker til 1000 på én time. Dagen etter hadde over 3000 gitt sin tilslutning. Og

etter hvert som bildet av Olivier spredte seg i flere medier, var det enda flere som likte det de så.

– Jeg tror folk satte pris på å se en tidligere flyktning som hadde gjort så mye. Jeg ble trukket frem som et godt eksempel, sier Olivier. Han synes det er mye negativt fokus på flyktninger, og at folk sier mye rart om dagens situasjon.

– Jeg har respekt for at de er bekymret for fremtiden, men de kan ikke bare tenke på seg selv. Om folk bare kunne slappe av litt og prøve å forstå hvorfor folk flytter på seg. Og hva de gjør når de kommer hit. Det er jo ikke sånn at flyktninger bare sitter her og ikke gjør noe. De er akkurat som alle andre mennesker.

Selv fortsetter Olivier Mukuta å forfølge drømmen om å kunne leve av å være skuespiller. Men fortsatt er det et stykke igjen dit. Han vil ikke si opp fulltidsjobben som ingeniør og bruker ferier og fritid til skuespillerkarrieren. Årets sommerferie er allerede brukt opp på filminnspilling i Østerrike. Heldigvis har han en grei sjef.

– Fremover håper jeg å få flere, store roller som på sikt kan gi meg muligheten til å satse for fullt. Eller i hvert fall gå ned i halv stilling og dele meg 50-50 mellom skuespiller- og ingeniørjobben. Kanskje sparer jeg litt, sånn at jeg kan ta et friår for å ta utdanning eller satse for fullt, sier Olivier. Og så smiler han bredt og proklamerer: – En dag vinner jeg Oscar!

Idet Samora går i trykken, er nyheten om at Olivier faktisk er nominert til Amanda for beste mannlige birolle for rollen som Abedi i *Welcome to Norway* kjent. Vi gratulerer, krysser fingrene og ser frem til også Oscar-nominasjon og -fest en gang i ikke altfor fjern fremtid. 🎬

«Jeg var ny i Norge og trengte sikker inntekt, derfor valgte jeg å ta ingeniørstudier. Ikke gikk det så bra med skuespillerkarrieren heller, jeg var i ferd med å gi opp da drømmesjansen plutselig dukket opp.»

OSHUN spiller på Mela i august.

Kulturell gjenerobring

OSHUN illustrerer forholdet mellom den afrikanske og afroamerikanske kulturen som metafor for mor og barn skilt ved fødsel. Blant artistene på Mela 2016 finner man OSHUN og Shadia Mansour som opptrer med M-I. Mansour mener at hiphop har frigjort det arabiske språket og gjort det tilgjengelig for folk flest.

ENDRE DALEN

SAMORA

I afroamerikansk kultur refereres det til Afrika som «The Motherland», og de fleste kjenner til den kjente spiritualen «Sometimes I Feel Like A Motherless Child». Det OSHUN og Shadia Mansour har til felles er deres lengsel etter et «moderland». Det være seg Palestina eller i Afrika, spirituelt så vel som politisk, bokstavelig talt eller i fantasien. I dagens sexistiske rap og r&b-landskap legger de også frem gode eksempler på at det går an å velge alternative ruter.

New York-duoen OSHUN, bestående av Thandiwe og Niambi Sala, er noe av det friskeste som har oppstått innen conscious rap og neo soul de siste årene. Når de synger vekker de to rundt tjue år gamle sangerne først og fremst minner om Erykah Badus organiske souljazz. I år har Mela hentet dem til Oslo.

Organisk uttrykk, organisk livsstil

Det avslappede uttrykket som trer frem når de rapper, i motsetning til når de synger, er ikke deres sterkeste side, men har til gjengjeld den kvaliteten at det ikke uten videre kan sammenlignes med noen andre. Selv om det som oftest går i tunge, jazzinspirerte hiphopbeats av J Dilla/Madlib-skolen, er de ikke redde for å teste også andre lydbilder. På «Preech», som innleder deres album *Aase Yaa*, (ca. Moder jord) er det som om trap-skarptrommene slår ned som lynet på bestilling fra selveste yoruba-ånden Shango. Det er lett å bli imponert over hvordan de klarer å holde balansen med så motstridende innflytelser.

– Balansen mellom de musikalske uttrykkene er en manifestasjon av hvem vi er og hva vi er påvirket av på en vanlig dag. Vi er ikke en av disse tingene, men

alt sammen. Derfor vil musikken vår alltid reflektere dette, sier OSHUN til Samora.

Spirituelle og ikke-religiøse

En sentral del av imaget til OSHUN er vestafrikansk yoruba-kultur som kler opp stilen deres og det lyriske budskapet. Navnet OSHUN er lånt fra *orishaen* – en slags ånd/guddom – som regjerer over elver og rent ferskvann, kjærlighet, skjønnhet, rikdom og fruktbarhet. Likeledes er duoen ikke bare opptatt av musikk i konvensjonell forstand, men også naturlyder som lyden av havets bølger og elvesus. Til tross for et stort fokus på disse temaene regner ikke OSHUN seg selv som religiøse, men anser spiritualitet som en viktig del i søken etter sannhet. På spørsmål om hvordan de kombinerer det spirituelle med det politiske, svarer duoen:

– Å være involvert i spiritualitet er en politisk handling i seg selv, fordi så mange av våre forfedre har blitt forfulgt og tvunget vekk fra sine røtter. Ved å være på bølgelengde med de kulturelle tradisjonene til våre forfedre, gjenerobrer vi det som er blitt tatt fra oss, og styrker vårt folk og våre forfedre.

Robin Hood-metode mot appropriering

Flere og flere amerikanske og europeiske artister kopierer eller tar stadig oftere i bruk afrikanske og andre historisk undertrykte folks musikalske tradisjoner. Ofte beskyldes disse nykommerne for kulturell appropriering og kommersialisering av tradisjonell, afrikansk kultur. En kritikk som også kan ramme afrikanere og deres etterkommere i diasporaen om tradisjonen ikke behandles med den nødvendige respekt. OSHUN er svært bevisst sine kulturelle røtter og mener de er i sin fulle rett når de lager egen musikk med innflytelse fra forfedrenes tradisjoner.

– Du kan ikke stjele hva som er ditt. Du kan ikke appropriere hva dine foreldre har grått for, blødd for og dødd for. Å appropriere er å hoppe på en kulturs stilistiske trend, uten noen interesse for kampen denne har kjempet. Vi er veldig engasjerte i vårt folks kamp i den afrikanske diasporaen, og har dedikert vårt liv til å ødelegge systemene som historisk har undertrykt oss.

Afrofuturisme

Den afroamerikanske tradisjonen har nå fått så mange forgreininger at det er lett å miste oversikten. Innen kunstretningen afrofuturisme henger musikkens fremtidsretning ofte tett sammen med temaet og konseptet *science fiction*. George Clintons idé om funk som en intergalaktisk kraft er den mest utbredte og mest innflytelsesrike innen denne retningen. Mange mener likevel at afrofuturisme startet med Sun Ras abstrakte jazz og poesi. Verdenskjente sangere som Grace Jones og Janelle Monae har også i ulike perioder stått som symboler for afrofuturisme. Ikke minst står Octavia E. Butler igjen som en av de mest kjente *science fiction*-forfatterne noensinne. OSHUN oper-

.....
«Du kan ikke stjele hva som er ditt. Du kan ikke appropriere hva dine foreldre har grått for, blødd for og dødd for.»
.....

Shadia Mansour har foreldre med palestinsk bakgrunn og tar i bruk sitt morsmål - arabisk - for å formidle et budskap bygd på frustrasjon over israelsk okkupasjon. På Mela i august spiller hun på Mela sammen med M-1 fra Dead Prez.

erer i forlengelsen av denne tradisjonen, og er fullt bevisst sin posisjon: – Vi gjenskaper tidligere bidrag til afrofuturist-bevegelsen, og spiller våre forbilders innflytelse. Samtidig er vi del av en helt ny generasjon.

Politisk rap

Afrikansk-inspirert tematikk er ikke noe nytt, og musikk basert på polyrytmikk og rytmisk lyrikk ekspanderer over hele verden. Den amerikanske rapgruppa Dead Prez gjorde politisk rap kult igjen, også utover det vanlige afroamerikanske publikummet etter at Public Enemy mistet sin relevans utover 1990-tallet. De gjorde stor suksess med afrosentrisk rap og gjorde den allment tilgjengelig med hits som «Hip-Hop» og «Hell Yeah».

M-1, den ene halvdel av Dead Prez, stiller i år på Mela sammen med Shadia Mansour. Samora spør

Mansour om hva hun har lært om rap-musikkens universelle kraft gjennom sine samarbeid med M-1 og chilenske Ana Tijoux.

– Både M-1 og Ana representerer marginaliserte samfunn i landene de bor i. De vet at hvit overlegenhet er historisk enestående i dens institusjonelle utnyttelse, stigmatisering og undertrykkelse av brune og svarte mennesker. Derfor, når de ber om rettferdighet så ber de om rettferdighet for alle som lider under det

samme imperialistiske og fascistiske maskineriet. Illegal, militær okkupasjon og institusjonalisert rasisme tjener under det samme systemet hvor enn det er tvunget fram.

Identitetspolitikk

Shadia Mansour har foreldre med palestinsk bakgrunn og tar i bruk sitt morsmål - arabisk - for å formidle et budskap bygd på frustrasjon over israelsk okkupasjon. Som rapper har hun en bestemt flow og hennes sterkeste side for et publikum som ikke kan arabisk er fengende refrenger.

Rapperen er født og oppvokst i London, og kaller seg i dag diaspora-palestiner. Hvordan vil hun beskrive sin identitet og hvordan er det relatert til språket hun rapper på?

– Det er et enkelt og vanlig spørsmål som aldri har et enkelt svar for en person som ikke ble født der hun har sin bakgrunn. Når du spør en som er i eksil hvor de kommer fra, sier de selvfølgelig at de kommer fra sitt hjemland. Dette er en del av kampen for vår identitet som ofte ikke legges merke til. Vi som diaspora-palestiner kjemper ikke bare for en politisk sak, men også en kulturell sak. Vi bruker språket til å protestere mot avviklingen av vår identitet.

Kraften i dialog

På BombMagazine.org kan du lese en interessant samtale mellom Mansour og tidligere trommeslager

og vokalist i Soft Machine, Robert Wyatt. Bandet var pionerer innen progrock, og Wyatt har siden 1970-tallet utgitt et eventyrlig utvalg soloalbum.

– Det var en stor ære ikke bare å jobbe med en legende som Robert Wyatt, men også å snakke med ham. Dialog er et kraftfullt kommunikasjonsverktøy for å finne frem til felles interesser gjennom å spørre hverandre ut og oppnå felles forståelse og innsikt. Når vi står sammen og er akseptert som én kraft, er vi sterkere enn når vi står hver for oss. Enkeltvis blir vi mest av alt svekket av våre egne svakheter.

I 2010, da den kontroversielle forfatteren og aktivisten Norman Finkelstein publiserte sin bok *This Time We Went Too Far*, hvor han nådeløst skriver om den israelske invasjonen av Gaza i 2008, inviterte han Shadia Mansour til å opptre på lanseringen. Finkelstein er selv jøde og har vært en av de mest iverdige motstanderne av Israels okkupasjonspolitikk. Foreldrene hans var fra Warszawa og var de eneste i slekta som overlevde holocaust. En av hans viktigste støttespillere er Noam Chomsky.

– Bare Edward Said har betalt en høyere pris enn Norman Finkelstein for sitt sterke forsvar for palestinsk selvråderett og frigjøring. Finkelstein er en utrolig klok mann og det var fantastisk å jobbe for ham. Særlig synes jeg det er beundringsverdig at han insisterer på å lytte til andre, spesielt de unge.

– Vi er ikke enige i alt. Man kan tross alt se at enighet kan være katastrofal, som vi så med Oslo-avtalen og Genève-konvensjonen. Jeg vet at jeg snakker på vegne av tusener av palestinere når jeg sier at Finkelstein er sjelden blant våre akademiske og kritiske tenkere. Ved konsekvent å fortelle sannheten, har han vist at man kun kan sameksistere under rettferdighet.

Selvråderett i det globale sør

I boka *Seismographic Sounds* beskriver danseteoretikeren og dramaturgen Johanna Hilari, Mansour og Ana Tijoux musikkvideo «Somos Sur» som en anti-kolonialistisk uttalelse for selvråderett. Hun

mener videre at videoen re-kontekstualiserer de to folkedansene dabkeh og tinku, henholdsvis fra Midtøsten og Sør-Amerika. Hva har Mansour selv å si om dette spesifikke samarbeidesprosjektet?

– Sangen og musikkvideoen får frem poenget ved den urokkelige motstanden i det globale sør. Vi ønsket å vise et ærlig bilde av samhold, solidaritet og respekt. Ikke bare mellom arabere, latinamerikanere og mapuche, men mellom alle folk som er blitt sosialt, økonomisk og politisk marginalisert.

– Det er ikke for å ekskludere andre kulturer eller religioner, men for å fortelle verden at alle er likeverdige når vi ser på hverandre fra et humant perspektiv. Slik vil vi bidra til å frigjøre alle undertrykte mennesker rundt i hele verden fra de statlige og kolonialistiske, undertrykkende systemenes lenker. 📍

«Vi bruker språket til å protestere mot avviklingen av vår identitet.»

Anarkist, feminist og aktivist. Rebeca Lane er alt, og sier alt med mindre frykt nå enn før. Alle foto: Fabio Nascimento

Hiphop-prosjektet «Somos Guerreras» søker å samle jenter i Mellom-Amerika for å samtale om vold mot kvinner og vold i samfunnet generelt.

På arrangementet «Somos Guerreras» i Guatemala by ble feministcafeen La Majo malt av ulike kvinnelige grafitti-artister.

– En million egg i hver eggstokk

I 2014 publiserte MTV en liste over de beste latinamerikanske rapperne. Lista inkluderte ikke en eneste kvinne. Det gjorde imidlertid musikkvideoene. Avklede kvinner som danset rundt menn. Hvor er de kvinnelige rapperne? De glimrer med sitt fravær på MTVs liste, men realiteten er at de mange, og langt mer interessante enn de er kommersielle, mannlige rapperne.

INGRID FADNES

SAMORA

Avære kvinnelig hiphop-artist fra Latin-Amerika er alt annet enn lett. Musikkindustrien er ikke spesielt interessert i de mindre og uavhengige talentene. Langt mindre i de kvinnelige som velger å gå inn på en scene som tradisjonelt er mannsdominert. Likevel er de kvinnelige hiphopartistene fra hele Latin-Amerika på vei opp og fram. Et nærmere blikk på kontinentet åpner opp et musikalsk landskap fullt av dyktige og kraftfulle jenter. Der er det ikke bare musikken som står i sentrum, men en kamp for frihet og respekt.

Et av de siste skuddene på stammen er guatemalske Rebeca Lane. Lane og hennes kvinnelige kollegaer utfordrer de sexistiske og objektiverende stereotypene som finnes, i mainstreamhiphop så vel som i samfunnet forøvrig. Tekstene formidler mangel på likestilling; utilstrekkelig tilgang til helsetjenester og seksualundervisning, prevensjon og abort, menneskehandel, vold i det offentlige rom, vold i forhold og i familier, voldtekt og femicide (kvinnedrap).

Vi er krigere

Det er tidlig på morgenkvisten og stille i gatene i Guatemala by. Inne på feministcafeen La Majo, bak en lukket dør, sitter rundt 40 unge jenter i en sirkel på gulvet. Rebeca Lane sitter ved siden av den costaricanske rapperen Nakury og mexicanske Audry Funk. Det er de tre, sammen med Nati Vargas, som står bak prosjektet «Somos Guerreras»

– Vi er krigere.

Margeory Gardenia (MC og poet), Adri Fernandez (MC), Rossemary Guzmán (MC), Amanda Samayoa CoCo (en av grunnleggerne av hiphop scena for kvinner i Guatemala) MC Cris og Elizabeth Alvarado (MC) er alle en del av en stadig voksende hiphop scene i Guatemala.

Prosjektet startet opp i fjor og har turnert gjennom Mellom-Amerika denne våren. Formålet er bevisstgjøring og utdanning gjennom hiphop, både for å ta opp kampen mot diskrimineringen av kvinner i egne forhold og hjem, og for å gjøre en systemkritikk av staten og den institusjonelle volden kvinner møter hver dag. Første steg er å dele erfaringer med vold med andre. En etter en i sirkelen forteller de sin historie.

– Somos Guerreras er ikke bare et enkeltstående prosjekt, sier Lane, – det er en måte å se hiphop for kvinner som en politisk bevegelse.

Mellom-Amerika, og da spesielt Honduras, El Salvador og Guatemala, kjent som «dødens trekant», ligger høyt på voldsstatistikken. Selv om volden rammer alle i samfunnet, har likevel volden en kjønnsdimensjon. Bare i Guatemala anmeldes det hvert år, 44 000 voldstilfeller mot kvinner og opp til 700 kvinner dreptes årlig. Straffefrihet preger regionen og i Guatemala blir kun tre prosent av alle anmeldte tilfeller av vold og overgrep mot kvinner oppklart.

– Samtalen er det sentrale i arbeidet til Somos Guerreras. Vi vil skape et rom hvor jenter i trygge omgivelser kan uttrykke seg og sette ord på volden, forteller Lane.

Det er sterkt å lytte til samtalen i sirkelen. De fleste er i midten av tenårene. Voldelige forhold går igjen, og både Lane og Nakury er selv åpne om tidligere voldelige forhold de har kjempet for å komme ut av.

– Dette er også hiphop, understreker Nakury. – Selve kjernen i hiphop, slik vi ser det, er å dele ord, dele poesi og det du har på hjertet. Det kan gjøres fra en scene med en mikrofon, men også i en sirkel.

I skyggen av machokulturen

Vi hører svært lite om latinamerikanske kvinnelige rappere. Ernesto Lechner, reporter for Los Angeles Times og Rolling Stone, mener at noe av forklaringen

finnes i kontinentets machokultur. «Det er virkelig en machokultur, og det er et interessant paradoks, fordi kvinners rolle i Latinamerikansk musikk kan ikke undervurderes. Her har vi alt fra Gal Costa, til Elis Regina, til Paquita La Del Barrio og selvfølgelig, La Mala Rodriguez. Latinamerikansk rap har funnet en tydelig identitet, særegent for kontinentet, gjennom kvinner og særlig gjennom La Mala Rodriguez, og Chiles Anita Tijoux, men også gjennom rapperen Goyo og Colombias Choc Quib Town». Lechner slår fast at «det er kvinner som skaper det mest interessante lydbilde i latinamerikansk rap».

La Mala Rodriguez er fra Spania, men har likevel sterk tilknytning til Latin-Amerika og innflytelse over utviklingen av flere kvinnelige rappere som rapper på spansk. Om det er mulig å sette rappere fra et helt kontinent i en felles kategori, kan denne nye generasjonen av kvinnelige rappere beskrives som en sosialt og politisk bevisst gruppe. De velger å rappe og synge om kampen for kvinners frihet og rett til å bestemme over seg selv, framfor å skryte om penger, berømmelse og hvor mange menn de kan få, i kontrast til sine maskuline motstykker på hiphop-scena.

I låta *Bandera Negra* (Svart flagg) langer Rebeca Lane ut mot rapperne som bruker homofobisk språk og kvinnehat for å fornærme hverandre, eller som skryter av sine huevos (egg, eller her forstått som det å «ha baller») «Jeg har fått en million egg i hver eggstokk. Det gjør ikke meg noe mer av en kvinne, eller du mindre av en mann», rapper Lane.

Mer frihet som artist enn aktivist

Rebeca Lane blir beskrevet som en feminist, anarkist og aktivist. Hun synger om alt. Krav om rettferdighet etter den 36 år lange borgerkrigen i Guatemala, seksuell frihet for alle kjønn, en korrupt stat, den historiske undertrykkelsen, og kvinners rett til frihet. For henne har musikken vært en mulighet for å kunne uttrykke det hun mener var utfordrende som aktivist.

.....
«Somos Guerreras er ikke bare et enkeltstående prosjekt, sier Lane, – det er en måte å se hiphop for kvinner som en politisk bevegelse.»

DJ Kriss Smithson er en av veldig få kvinnelige DJs fra Honduras.

– Jeg tror jeg kan si mer nå enn det jeg kunne før. Det er tøft for mange som organiserer seg og snakker makta midt imot, og verst er det i periferien i byene og i de rurale områdene.

Da Lane entret hiphop-scena i Guatemala ble hun satt i båsen «feminin rapper». En merkelapp hun gjentatte ganger har utfordret. Også i Norge er tendensen den samme. Det er et «jente-band», men aldri et «gutte-band». Lane har ikke noe imot å bryte barrierer, men er opptatt av at fokuset må ligge på å bryte ned stigma og å gjøre scena til en felles arena uansett kjønn. Veien dit er uansett lang, og for å komme dit har Lane valgt å jobbe hovedsakelig sammen med jenter, gjennom workshops og konserter med kun jenter på scena. Dette har gitt henne en ny merkelapp: «feminist-rapper».

– Musikken min er ikke feministisk. Men jeg er feminist. Hvem jeg er reflekteres i musikken min, og feministgrupper har plukket opp sangene mine og gjort dem til «sine». Det synes jeg er bra, det er viktig for meg at folk identifiserer seg med musikken, men den er ikke eksklusiv for noen.

Da hun studerte sosiologi i Guatemala by, var hun aktiv i flere politiske grupper. Den viktigste kampen var den mot straffefrihet fra borgerkrigen i Guatemala hvor minst 200 000 mennesker ble drept og mer enn 45 000 forsvant. Flere i Lanes familie kjempet på

venstresida i Guatemala, og i 1981 forsvant hennes egen tante.

– Min egen fortid og historie påvirker og valget å jobbe med rap kommer som en direkte konsekvens av det. Jeg bruker musikken for å uttrykke mye av det jeg ikke kunne som aktivist i Guatemala.

Konkurrenter, men ikke rivaler

– Vi er konkurrenter, men ikke rivaler, understreker Nakury, før første battle mellom 16 B-girls settes i gang.

Nakury har samlet jentene som skal delta i konkurransen om å bli den beste B-girl, break-danseren. De vil få poeng etter stil, gjennomføring og originalitet, men det viktigste av alt er samarbeidet.

– Det er viktig å bygge hiphop-scena sammen. Ingen kan bli god alene, og selv om vi er konkurrenter på dansegulvet så betyr ikke det at vi er rivaler, forklarer Nakury, som selv har danset i flere år. I 2010 startet hun organisasjonen «Union Break Dance», som jobber med utdanning og kommunikasjon gjennom hiphop.

B-girl Chiquita tar steget fram fra publikum i det tettpakka rommet. Hun er blant de eldste med sine 25 år. Publikum, av alle kjønn, er i ekstase da de kollektivt roper: Batalla! Og DJ-en snurrer plata. Her inne faller ingen nedverdiggende, sexistiske kommentarer i det DJ Chiquita overbeviser både dommerpanelet og publikum. Ute på gata er situasjonen annerledes, men motivasjonen som driver de fire rapperne framover, er resultatene av å jobbe sammen kollektivt.

– Somos Guerreras er ikke bare et enkeltstående arrangement, sier Lane, – det er en måte å se hiphop for kvinner som en politisk bevegelse.

Mexicanske Audry Funk står foran et ellevilt publikum når dagen nærmer seg kveld. Hun motiverer jentene til ikke å la seg presse av skjønnhetsidealer. Selv har hun gått gjennom flere operasjoner i ung alder for å tilpasse kroppen til «idealet» for kvinner. Hun løfter armene og viser flere arr.

– Jeg skal ikke vise dere hele kroppen min, det blir for sterkt. I dag er jeg stolt av den jeg er og hvordan jeg ser ut. Jeg er ikke redd for å bruke rap til det den ble skapt til å være – et politisk verktøy for endring, en stemme for de undertrykte, og en stemme mot rasisme og diskriminering, slår Audry fast og kommenterer:

– Amerikansk hip-hop synes å ha mistet den sosiale rollen den en gang hadde, men jeg hørte noe om dagen som fikk meg til å le høyt. Hiphop er ikke død – den er bare i ferd med å lære seg spansk. ☺

.....
«Selve kjernen i hiphop, slik vi ser det, er å dele ord, dele poesi og det du har på hjertet. Det kan gjøres fra en scene med en mikrofon, men også i en sirkel.»

MelaKlubb MelaKlassisk

mela

FESTIVALEN

MelaFantasi

19.-21. AUGUST 2016
RÅDHUSPLASSEN, OSLO

MelaLaga

ERNEST RANGLIN MED CHEIKH LÔ, TONY ALLEN,
COURTNEY PINE, ALEX WILSON & IRA COLEMAN
RAFAQAT ALI KHAN **Panjabi MC** SHAHID FELA
PARVEZ MED DE SILVY JOHNSON
ASTER AWEKE **THE QUICK STYLE** KEVZTA
FAMILY REGGAE SAMBA Unity Crew BEATLIFE Bakht Ali
Raymond Sereba **Admiral P** Sher Miandad
Khan Qawwal
Cordão de Ouro Hector Meriles Sikander Khan Damini Luis Gultierrez
TINA SANI **GNAWA DIFFUSION** OSHUN
BUGGE WESSELTOFT & LOUIS J. PINTO
MED NATASHA HUBERK EIAZ, RAFAQAT ALI KHAN, TINA SANI, OMIRAN SHAFIQUE, AHAS ALAM KHAN & HARPREET BANSAI
SHADIA MANSOUR & M-1 (DEAD PREZ)
Indian Rhythms Northern Bhangra Avengers **Imran Khan** SHAHBAZ HUSSEIN
JAS & AMRIT DAFFU JAH ARK MANIFEST
Sanskriti Shrestha DJ Gursharn Rampuri HiphopKompaniet
Øyvind Morken Kamil Bowski DJ Dominic Reuben Med Flere

Mela/Net

mela.no

GRATIS

mela/uset

NATT&DAG

SAMORA

Følg Mela på sosiale medier: Instagram: melafestivalen Snapchat: melafestival Facebook: Mela Festival Twitter: @Melafestivalen

Elvic Kongolo var en av attraksjonene på fjorårets Mela. I år spiller han på klubbdagen på Øya.

Foto: Mela / Eivind Øverås

En klem av en EP

Elvic Kongolo har Afrikas hjerte på lusekofte-ermet og en sjarmerende Hov-dialekt, krydret med en nesten umerkelig fransk aksent. 26-åringen er et forfriskende bevis på at flerkultur er mer en mulighet enn en hindring. Musikken hans er som glede på blå resept, men hvilke historier ligger bak?

JEANINNE MASIKA

SAMORA

Elvic – Kongos Elvis? Elvic, Elvis, Singingmachine, kjært barn har mange navn, det som går igjen er at alle er knyttet til den dyktige artistens høye musikalske kvalitet. Etter å ha kommet til Norge for sju år siden tok det ham knappe tre år å satse fullt ut på musikken. Før det prøvde han seg fram som 3D-designer, noe han trivdes svært godt med. Likevel opplevde han at folk flest først og fremst så på ham som en artist.

Hans akademiske, kongolesiske foreldre, derimot, mente at musikk ikke var noe intellektuelle skulle prioritere. Dette på tross av at de, ironisk nok, nesten hadde oppkalt sin førstefødte etter en legendarisk musiker.

Startet i kirken

De så på sønnens synging som en hobby, inntil landsbygdas prest overtalte dem. For selv i kirken var det ikke fred å få for den unge skoleeleven. – Jeg pleide å synge litt lavmælt for meg selv i kirken, bare for moro skyld. Lite visste jeg at presten og hans kone la merke til min stemme. Før jeg visste ordet av det, var jeg forsanger i kirkekoret og fikk folk til å danse. Ryktet spredte seg, og det ene førte til det andre, og nå er jeg her, med enda en konsert, sier Elvic.

Presten var derimot ikke den første som la merke til at Elvic hadde en stemme som fortjente å bli hørt, oppdagelsen ble gjort av flere i hjemlandet.

Forutsagt profeti?

Elvic, som står på scener som for eksempel Nordic Black Theatre, Uhørt og Melafestivalen, er i dag nærmest en oppfyllelse av profetier som ble uttalt av hans tidligere landsmenn i Kongo.

Elvic var kjent for å være gatas bråkmaker, ikke fordi han sloss, men fordi han pleide å synge høyt i gatene, fra tidlig om morgenen til sent på kvelden. Og det var etter en av disse solo-konsertene, med busker og trær som tilsynelatende eneste publikum, at han ble gjort oppmerksom på effekten av hans musikk.

Det han ikke visste var at en nabo, som satt i rullestol, hadde sittet og hørt ham synge. Han hadde deretter gitt uttrykk for at han ikke bare nøt det han hørte, men at det også hadde en lindrende effekt på ham. Med et alvorstungt ansikt-suttrykk sa han til den da svært unge Elvic; – I stemmen din ligger det en gave. Ikke hold den for deg selv. Bruk den til å gi andre den type glede du gav meg i kveld.

Kongolos sangferdigheter kom også godt med da han og noen kompiser var på vei til Kongos svar på Norske talenter. Bare det at de var på vei dit, til og med som deres store vinnerhåp, var noe han motvillig hadde blitt med på. Og da han senere fikk vite at

føreren av bilen ikke hadde førerkort engang, ble han enda mer skeptisk. Verre skulle det bli, for politiet stoppet dem i kontroll, og i mangel på noe annet oppmuntret kompisene ham til å redde dem ut av knipen ved å synge. Han var ikke lett å overtale, men han satte i gang. Til deres store overraskelse, og lettelse, akkompagnerte politimannen Elvic med fløyten sin og de slapp unna med et «Lykke til».

Det hele endte ikke der, for på selve talentkonkurransen var det fullt kaos. Folk sloss og kranglet og det var regelrett uorden. Igjen oppfordret kompisene Elvic til å synge, og igjen ble de vitne til hvordan hans musikk hadde en nærmest magisk virkning på tilhørerne. Mengden sluttet å slå løs på hverandre, og samlet seg heller for å høre ham synge. En av de tilstedeværende uttrykte – Ser du hvordan musikken din, på et kort øyeblikk fikk folk til å glemme at de var fiender? Ser du hvordan musikken din samler folk? Det er en gave du har fått. Bruk den!

Kongolo- Kongen av Kongofunk

Og gjetten om han gjorde! Etter å ha opptrådt og jammet en stund, tok et band kontakt med ham og resten er historie. De melodiske og oppløftende rytmen er typiske for kongolesisk musikk. – Jeg er en kongoleser, og musikken min er derfor utvilsomt farget av dette. De sorger, bekymringer, gleder og drømmer jeg har fra Kongo, smelter i møte med jazz, rock, r&b, hiphop og klassisk musikk sammen og lager Kongofunk, forklarer artisten.

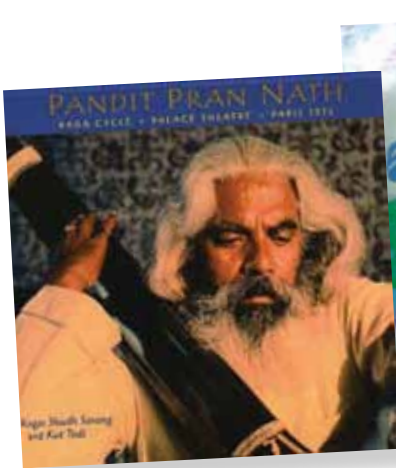
– Det er nettopp denne nye sjangeren jeg skaper som gjør meg original. Sammen med min tilstedeværelse og gode vibber engasjerer jeg mennesker og sprer glede. Uten å skryte for mye av meg selv, legger han sjenert til. Kanskje en smule farget av janteloven.

I mai var han aktuell med en konsert på Uhørt, og der, som alle andre steder, var god stemning en prioritet. Temaet på konserten var «Don't give up», noe artisten selv mente var svært passende med tanke på den urolige og bekymringsfulle atmosfæren som har preget det norske publikummet i det siste.

– Med den stadig voksende flyktningkrisen og konfliktene som har oppstått rundt dette, er det nødvendig å minne folk på at det alltid finnes en løsning. Jeg vil igjen bruke musikken min til å samle folk, og spre glede. Folk ser ut som om de trenger en klem!

Denne etterlengtede klemmen kommer i form av Elvic Kongolo's EP, som slippes denne sommeren. 🎧

.....
«Elvic var nærmest kjent for å være gatas bråkmaker, ikke fordi han slåss, men fordi han pleide å synge høyt i gatene, fra tidlig om morgenen til sent om kvelden.»
.....

Pandit Pran Nath
«Raga Cycle • Palace Theatre • Paris 1972»
Sri Moonshine Music 2006

Pandit Pran Nath
«Earth Groove»
Mississippi Records 2009/1968

Pandit Pran Nath
«Ragas»
Far Eastern Sunshine 2014/1971

Pandit Pran Nath
«Ragas Of Morning & Night»
Mississippi Records 2012/1986
(Innspilt i 1968)

Raga til frokost og tala til kvelds

Syklusen mellom raga og ny vestlig musikk resulterte i dronete minimalisme, worldjazz, avantrock og elektronisk dansemusikk. Hvem var Pandit Pran Nath, og hvilken betydning fikk tradisjonen han representerer for moderne vestlig musikk?

ENDRE DALEN

SAMORA

Ut av de gamle overprisede Beats By Dr. Dre-hodetelefonene, som er på vei til å revne i sømmene, strømmer Pandit Pran Nath's *Raga Cycle*, innspilt live i Paris i 1972. Lyden er av beste Tidal-kvalitet, noe som yter guruens overveldende vokal og disiplenes disiplinerte samspill rettferdighet.

Jeg vet ut i fra nettstedet Discogs at minimalistene og drone-hodene La Monte Young og Marian Zazeela bidrar på tambura, mens Terry Riley, som er en annen hyllet musiker og komponist innen samme skole, bidrar på tabla. Albumet er blant de beste eksemplene på klassisk sørasiatisk musikk jeg har

Terry Riley og Pandit Pran Nath.

hørt. Plata er eventuelt kun overgått av de andre platene Pran Nath spilte inn rundt samme tid, enten det skjedde med musikere fra India eller med vestlige musikere i New York.

Minimal musikk, maksimal betydning

Den såkalte minimalismen sprang ut av New Yorks fluxus-scene på 1960-tallet, hvor særlig Terry Rileys *In C* og *In Curved Air*, og La Monte Young og Marian Zazeelas samarbeid med blant andre John Cale, før og etter han ble med i The Velvet Underground, er mye omtalt. Musikkformen fikk navnet minimalisme på grunn av dens repetitive, sakte transformerende toner, men kjennerne strides fortsatt om hva som er de mest distinktive egenskapene. Fra slutten av 1970-tallet preget særlig komponister som Philip Glass og Steve Reich, med sin *Music for 18 Musicians*, minimalismens utvikling.

Det finnes spor av minimalisme i alt fra no wave-acts som Sonic Youth til technoprodusenter som Robert Hood. Ikke minst ser man resultatet av fusjonen mellom minimalisme og raga i den eksperimentelle komponisten, vokalisten, cellisten og noen ganger disco-produsenten Arthur Russells innflytelsesrike arbeid. Russell var skolert i den sørasiatiske klassiske tradisjonen ved Ali Akbar College of Music i San Francisco.

Hvorfor minimalisme?

Mens jeg hører *Raga Cycle*, begynner jeg å skjønne mer av hvorfor musikkformen minimalisme fikk sin betegnelse. Det jeg ikke helt skjønner, er i hvor stor grad minimalisme er noe som ligger naturlig i sør-asiatisk klassisk musikk og har påvirket Young, Zazeela og Riley, og i hvor stor grad det er en effekt de forsterket i musikken med en flere tusen år gammel historie. Særlig Terry Rileys traktering av tablaene på *Raga Cycle* strekker minimalismen til det ekstreme – det høres ut som han bare så vidt har nærkontakt med instrumentet.

Om det er et resultat av at han hadde et begrenset repertoar, om det er en bevisst handling, eller om det kanskje var litt av begge deler, får stå ubesvart. Ellers er det vel den repetitive strukturen som er fellestrekket mellom raga og minimalisme. Tamburadronene og vokalen til Pran Nath er noe Zazeela og Young åpenbart overførte til sitt eget noe mer sjangeroverskridende album *Dream House 78' 17"* fra 1974, nylig tilgjengeliggjort igjen for første gang på over førti år av Aguirre Records. Når man hører La Monte Young syng kan man jo noen ganger spørre seg hvorfor dette kalles minimalisme og ikke raga?

Mektige toner

Musikken på *Raga Cycle*, er noe av det mektigste jeg har hørt, og da særlig Pran Naths vokal. Det er tydelig hvem som var mester og hvem som var elever. Samspillet dem imellom er blottleggende, med tanke på hvilken posisjon særlig La Monte Young og Terry Riley har fått for den vestlige musikalske avantgarden i ettertid. Pran Nath er best beskrevet av La Monte Young på omslaget til albumet *Ragas* (Far Eastern Sunshine 2014):

«All of these details: the intonation, the phrasing, the quality of his voice, and many other technical subtleties, which I became more and more aware of over the months and years that followed (since I first heard him), produce together a feeling so profound, so intensely moving, so much out of the depths of the soul, that I am taken to a place far within myself – far back in time – to the essence of some basic spiritual truth that have somehow been preserved in this music.»

La Monte Young, Pandit Pran Nath og Marian Zazeela.

En musikers musiker

Pran Nath var kjent som en «musikers musiker», og var guru for frijazz-pionéren Don Cherry, fourth world-konseptualisten Jon Hassel og postpunk-komponisten Rhys Chatham, i tillegg til de nevnte såkalte minimalistene – og mange andre. Han var født i Lahore i 1918 av en velstående familie, men familien ville ikke at han skulle bli musiker, så han stakk hjemmefra som 13-åring. Siden studerte han i 20 år med Ustad Abdul Wahid Khan, som mange mener var den tidens største mester av kirana gharana-stilen, en stil som har forbindelser helt tilbake til 1300-tallet. I følge La Monte Young var Abdul Wahid Khan den som nærmest egenhendig gjorde kirana gharana-stilen til den mest populære i India.

Flerreligiøst samspill

Litt før Abdul Wahid Khans død i 1950 ønsket mesteren at eleven skulle bringe musikken ut i verden – gi opp livet som asket, gifte seg, holde konserter, syng på radioen og lære bort musikken. Skal vi tro Young, er det Pran Nath, en av Abdul Wahid Khans svært få elever, som er grunnen til at kirana gharana er bevart for fremtiden. En annen elev av Khan var Mohammed Rafi, som gikk til vesentlig mye større kommersiell suksess i Bollywood.

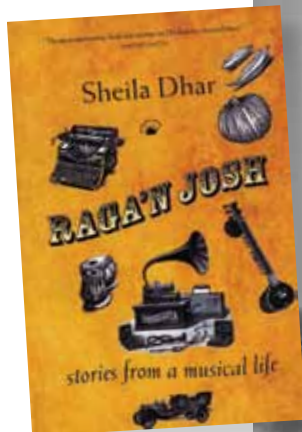
Det er interessant å legge merke til at titlene Ustad (det muslimske navnet for lærer) og Pandit (det hinduistiske navnet for mester) som Pran Nath i utlært alder opparbeidet seg, i stor grad var det som skilte dem. Det har med andre ord sjelden vært veldig uvanlig med slikt religiøst samspill i India, særlig før splittelsen i 1947. De fleste av tekstene til khayalene som Pran Nath sang, kom fra mystiske sufitradisjoner, på tross av hans hinduistiske tro. Pran Nath hadde likevel en svært puristisk tilnærming til musikk. I så stor grad at hans elev Sheila Dhar har beskrevet ham nærmest som en religiøs fanatiker innen musikk.

Sheila Dhar – forfatter og musiker

Dhar er selv en anerkjent musiker som i tillegg til en lang solokarriere bidro på et av Pran Naths aller beste album *Ragas of Morning and Night* (2012/innspilt 1968). Som forfatter har hun gjennom *Raga'n Josh* bidratt mye til forståelsen av klassisk sørasiatisk

Forfatter og en av Pandit Pran Nath's elever, Sheila Dhar.

Sheila Dhar
«Raga'n Josh: Stories
From A Musical Life»
Permanent Black 2005

I følge La Monte Young, var Abdul Wahid Khan den som nærmest egenhendig gjorde kirana gharana-stilen til den mest populære i India.

«Indian Talking Machine»
Tekst og foto: Robert Millis
2xCD - Diverse artister
Sublime Frequencies 2016

musikk. *Raga'n Josh* er egentlig to bøker i ett, med memoarene *Here's Someone I'd Like You Too Meet* (først publisert i 1995) som den første og lengste delen. Her forteller hun blant annet om sitt forhold til Pran Nath, både før og etter at han flyttet til New York rundt 1970, samt den kvinnelige sangeren Kesarbai Kerkar, som ofte stakk innom hjemmet til familien hennes i Dehli.

Viktigst er likevel *The Cooking of Music and Other Essays*, først gitt ut i 2002, året etter at hun døde. Essaysamlingen inkluderer noe av det mest interessante jeg har lest om ikke-vestlig musikk noensinne. Du lærer forskjellen på khayal og ghazal, så vel som raga og tala, distinksjonen mellom kirana gharana og andre beslektede gharanaer (familier), og skillet mellom den nordlige og den sørlige tradisjonen. Om du er såpass opplyst at du allerede vet noe om dette, vil jeg likevel tro at du gjennom essayene får et nytt perspektiv på den klassiske sørasiatiske musikalske tradisjonen.

Ragaenes historie

Dhar forteller også om klassisk sørasiatisk musikk spirituelle så vel som geografiske bakgrunn.

De fleste hindu-gudene er forbundet med musikk, samtidig som sufisme og Islam fra 1200-tallet fikk en betydelig innflytelse særlig i de nordlige områdene, som i dag består av Pakistan, Nepal, Nord-India og Bangladesh. Resultatet av dette var at musikken i India etter 1300-tallet ble delt i to systemer: Såkalt hindustansk i nordområdene, og karnatisk i sør. En svært liten del av den sørasiatiske klassiske musikkens 3-4000 år lange historie er spilt inn på plate, selv om flere plateselskaper allerede i 1902 begynte å produsere og gi ut 78-plater. Nesten ingenting av dette er kommersielt tilgjengelig i Vesten i dag. Enkelte små uavhengige amerikanske plateselskaper har likevel gjort noen utgivelser av den gamle sørasiatiske musikken tilgjengelig de siste årene.

«Du lærer forskjellen på khayal og ghazal, så vel som raga og tala, distinksjonen mellom kirana gharana og andre beslektede gharanaer (familier), og skillet mellom den nordlige og den sørlige tradisjonen.»

Mest aktuell nå er *Indian Talking Machine: 78 RPM Record and Gramophone Collecting On The Sub-Continent*, som er en bildebok som også inkluderer en dobbel-CD. Prosjektet som er initiert av Sublime Frequencies, tar for seg musikk fra 1904-1939 og kom ut nå i 2016. Det suser, knitrer og skraper av disse innspillingene, men grundig research, og kyndig utvelgelse av Robert Millis, viser bredden på subkontinentet som inkluderer alt fra ulike former for folke-musikk, til mer eller mindre puristisk hindustansk og karnatisk musikk. Bilder av samlinger med 78-plater og et kort interessant essay som tar for seg møtet med samlere rundt i India er inkludert, sammen med notater om de 46 forskjellige innspillingene.

Mesternes mestere

Ellers har Mississippi Records gitt ut samleren *100 Moons*, i tillegg til plater av Kesarbai Kerkar og Khansahib Abdul Karim Khan, som var onkelen (eventuelt fetteren eller svogeren ettersom hvilken kilde man bruker) til Pran Naths mester Ustad Abdul Wahid Khan. Alle disse anbefales, og inneholder biografier og annen info om musikerne.

Platene til Pandit Pran Nath *Earth Groove* (2009/2009) og *Ragas of Morning and Night* (2012/innspilt 1968) er etter min mening de beste platene Mississippi Records har gitt ut av klassisk sørasiatisk musikk. De tre førstnevnte platene inkluderer kun sanger først gitt ut på 78-plater som ikke hadde plass til mer enn noen få minutter. Det som skiller Pran Naths plater fra de andre er lengden på ragaene, som alle strekker seg fra 20-30 minutter. Raga og spesielt kirana gharana-stilen bør nytes i sin opprinnelige tidsmessig utvidede form, for at den skal få sin fullstendige effekt. Alle sirkler må som kjent sluttes, men Pandit Pran Nath ser også ut til å ha inspirert et kontinuum av sjangre som vi i dag kaller vestlig musikk. 6

Flammer på Sentrum Scene:

Leppa fra Louisville 2.0

Bryson Tiller ble oppdaget på internett med breakoutsingelen «Don't», som opprinnelig ble utgitt på artistens Soundcloud-profil. Det tok ikke lange tiden før superprodusent og artist Timbaland ville prate «business» med rapperen fra Louisville i Kentucky.

ZENA LØCHTING WILLIAMS

SAMORA

Flammer ble spyttet på Sentrum Scene den 12. april, og for første gang på lenge imponerte oppvarmerne med en treffsikker sjanger, som uten tvil kan måle seg mot Bryson Tillers svar på hiphop og r&b.

Den L.A.-baserte duoen THEY. består av låtskriver og produsent Drew Love og Dante. Gutta imponerte da de sto foran en fullsatt sal på Sentrum Scene, med bangers fra blant annet den ferske EP-en «Nü Religion».

Bryson Tiller er sulten på musikken, men ganske så ny i gamet. Hans første, og hittil eneste, album *Trap Soul* debuterte som nummer 11 på den amerikanske Billboard 200. Albumet fikk mye oppmerksomhet da det det ble sluppet i statene høsten 2015. Slippet av albumet var langt ifra noe feiltrinn, sett i lys at den kanadiske rapperen Drake og produsent Timbaland tok kontakt med den da 22 år gamle Bryson, for en såkalt «sit down».

– Jeg er egentlig ingen klisje! Jeg liker å turne opp jeg og, forteller rapperen til et dritgira publikum, etter favoritten «Rambo».

En kan ikke benekte at Bryson Tiller er en sexy kar, og med et slikt ansikt, følger det vel med en sexy stemme også? Et treffsikkert «JA» blir det, etter at en etterlengtet «Let Em' Know» spilles som åpningnummer. Låtene spilles i ett, energinivået stiger

opp til taket og før man vet ordet av det, høres første verset fra «Don't.» ... Publikum klikker.

– Etter Don't tok ting helt av for meg. Alt forandret seg så fort! Sjekket Soundcloud og plutselig hadde jeg fått følgere, ler han, mens han fortsetter å «preache» til fansa.

Man får lyst til å si at kombinasjonen av hiphop og r&b kun er en brøkdel av hva den unge rapperen kan vise fram. På sin egen måte har han klart å fornye og eksperimentere og løfte sjangeren et hakk høyere enn det vi har hørt tidligere. Bryson følger opp åpningsnummeret med «Open Interlude».

Med en rolig intro og en brennende kontakt med første rad, koser Bryson seg når han ivrig venter på overgang fra et rolig vers til det tunge refrenget vi alle er så glad i.

Det ble en lang kveld på Sentrum Scene. Mye dansing, skriking og ikke minst sang. Konsert på sitt

beste, kan man vel si. Men Bryson Tiller-konsert er det vel ikke helt før man hører – «this one goes to the ladies.» Siste sang står for tur og «Right My Wrongs» fyller lokalet.

Konserten gikk uten tvil over alle forventninger. Brysons 'meme' «as humble as they come» regjerte gjennom hele opptreden, hvor han forteller publikum historier om sine prøvelser og sin triumf i livet. Alt dette bekrefter hvem Bryson Tiller er, og det er den homien vi alle heier på at skal vinne. **S**

.....
«Etter Don't, tok ting helt av for meg. Alt forandret seg så fort! Sjekket Soundcloud og plutselig hadde jeg fått følgere.»
.....

Toy Vieira sto for mange av de bemerkelsesverdige synthlydene på «Space Echo». Han var også lillebroren til Paulinho Vieira (se til høyre).

Paulinho Vieira ledet Vóz De Cabo Verde som står for backingen på 8 av 15 sanger på «Space Echo».

Soniske eventyr

Den kosmiske lyden av Kapp Verde avsløres på samlealbumet *Space Echo*. Hvilken rolle spilte elektroniske instrumenter på øystaten, og hva er fellestrekkene for sjangrene som har sitt opphav der?

ENDRE DALEN

SAMORA

Samler du på gammel afrikansk musikk, er Analog Africa sannsynligvis din beste venn. Awesome Tapes From Africa, som også er et av retro-plateselskapene som har oppstått de siste ti årene, har riktignok vist tilsvarende bredde. Analog Africa fokuserer i hovedsak på 1970-tallet og viser ikke bare bredde, men en dybde – det er nesten så man lukter den råtne pappen fra vannskadede albumcover, og får smaken av støvet fra vinylrillene i munnen når man leser den alltid forseggjorte bookleten.

Afro airways

Grunnleggeren Samy Ben Redjeb, som er født og oppvokst i Tunisia, og nå bosatt i Frankfurt, hadde den perfekte jobben for platesamlere av afrikansk musikk; flyvert for Lufthansas afrikanske ruter. Han har tatt over 1000 turer til kontinentet, og dermed opparbeidet en unik platesamling.

Analog Africa var opprinnelig tenkt som en ny vri på den populære éthiopiquest-serien, men skulle ta for

«Det er nesten så man lukter den råtne pappen fra vannskadede albumcover, og får smaken av støvet fra vinylrillene i munnen når man leser i den alltid forseggjorte bookleten.»

Diverse artister
«Space Echo (The Mystery Behind the Cosmic Sound of Cabo Verde Finally Revealed!)»
Analog Africa 2016

seg musikk fra Zimbabwe. Tilfeldigheter og problemer med rettigheter ville det imidlertid annerledes. Med unntak av de to første utgivelsene med The Green Arrows og The Hallelujah Chicken Run Band (med Thomas Mapfumo) fra Zimbabwe, har selskapet produsert samlere med alt fra semba fra Angola, sato fra Benin, mbalax og latin fra Senegal, til rumba og funk fra Kongo. Også Latin-Amerika har blitt viet oppmerksomhet, med utgivelser med cumbia fra den karibiske kystlinja i Colombia og siria fra nordøst i Brasil.

Et mystisk skip

Space Echo (The Mystery Behind the Cosmic Sound of Cabo Verde Finally Revealed!) er den mest oppsiktsvekkende utgivelsen i løpet av Analog Africas snart ti år lange historie. Vi får håpe at flere sjek-

ker ut backkatalogen, slik at et bredere publikum vil kunne lese Redjeb's ofte øyeåpnende reiseskildringer, og ikke minst høre den sterkt underkjente musikken. Bakgrunnshistorien til *Space Echo* virker for god til å være sann: I 1968 forsvant et amerikansk skip lastet med keyboards på vei mot Rio De Janeiro, hvor en utstilling av elektroniske instrumenter skulle finne sted. Restene av skipet ble angivelig funnet i et krater på land - åtte kilometer fra kysten på São Nicolau, en av Kapp Verde-øyene.

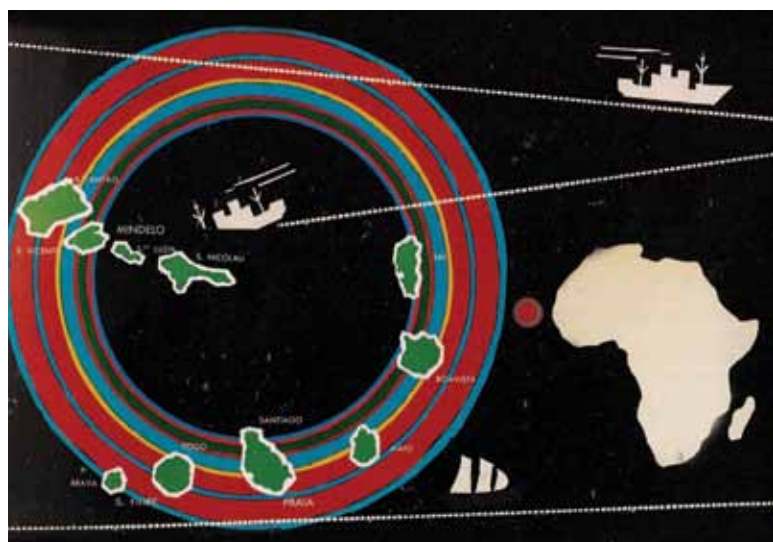
Ryktene blant lokalbefolkningen, det koloniale politiets avsperring av området og portugisiske vitenskapsmenns inspeksjon førte til den åpenbare konklusjonen om at båten må ha kommet fra lufta. Noe lokalbefolkningen allerede visste, selv om de ikke fikk informasjon om at myndighetene trodde at båten kom gjennom atmosfæren. Instrumentene ble i regi av den antikoniale lederen Amílcar Cabral, følgelig distribuert til områder der elektrisitet var tilgjengelig. Skoler over hele Kapp Verde fikk topp moderne elektroniske instrumenter av merker som Rhodes, Moog, Farfisa, Hammond og Korg. Derav bærer musikken på *Space Echo* preg av dette.

Synthmusikk?

Synthmusikk av afrikanske acts var ikke helt uvanlig på 1970- og 80-tallet. Acts som Francis Beybey fra Kamerun lagde bisarr etnografisk electronica, William Onyeabor fra Nigeria electrofunk, og Mammane Sani fra Niger minimalistisk library-musikk med et slags ørkenpreg for TV og radio. Mest kjent er nok Benin-fødte Wally Badarou, kjent fra Island Records husband The Compass Point All Stars, sammen med blant andre Sly & Robbie. Med soloalbumet *Echoes* tøyde han grensene for kosmisk ambient-musikk med et distinkt afrokaribisk tilsnitt. Badarou har vært en viktig innflytelse på DJ-er fra New Yorks Paradise Garage-legenden Larry Levan til Oslos Jaeger-resident DJ, Øyvind Morken.

Selv om musikken på *Space Echo* blir markedsført som kosmisk elektronisk musikk, spiller synther en nesten skuffende liten rolle på albumet. Det er ikke dermed sagt at selve musikken skuffer, egentlig er den på et høyere nivå enn de aller fleste Analog Africa-utgivelser. En rimelig høy standard altså.

I alle fall er albumet mer tilgjengelig, og musikken er, som vanlig med Analog Africa, nesten like global som den er lokal. Den lokale koloritten viser autentisitet, mens den globale innstillingen viser hvor åpne musikerne var for internasjonale impulser. Til sammenligning kalles Kygos musikk tropical house, og viser verken lokalt særpreg, eller åpenhet av noe som helst slag. De fleste låtene på *Space Echo* er dansbar funana, som er en musikkform hvor trekkspill er et vanlig instrument. De elektroniske effektene er som tidligere antydte sjelden dominerende – samtidig som de skaper et fascinerende inntrykk av modernitet der det gjelder.

Space Echo forteller historien om en båt fylt med elektroniske instrumenter som blir funnet i et krater på land – åtte kilometer fra kysten på São Nicolau, en av øyene som er en del av Kapp Verde.

Andre referanser

Det er også befriende å høre musikk der man slipper å referere til det amerikanske kontinuumet av blues, gospel, jazz, country, rock, r&b, funk, disco og alt det som kom etter. Latinamerikanske og afrikanske stilarter er ofte mer relevante referanser. Men morna, coladeira og funana står langt fra sjangre de fleste vestlige musikkinteresserte vet mye om. Likevel har morna-sangeren Cesaria Evora solgt millioner av album i Vesten. Det sies at morna er for Kapp Verde hva fado er for Portugal og tango for Argentina. Fra gammelt av har sjangeren vært spilt på strengeinstrumenter, men som sangen «Pontin Pontin» av Bana på *Space Echo* beviser, har blåseinstrumenter og elektrisk piano senere funnet sin plass.

De fleste låtene på samleren er mer rytmiske enn «Pontin Pontin», og vil derfor komme i en annen kategori enn morna. Coladeira står i motsetning til

«Den lokale koloritten viser autentisitet, mens den globale innstillingen viser hvor åpne musikerne var for internasjonale impulser.»

Os Apolos «Ilyne», er med på «Space Echo».

den beslektede morna, hvor trommer ofte er mindre sentrale, eller fraværende. Den letteste måten å separere coladeira fra mer rurale funana er ofte trekkspeillet i sistnevnte, kjent som gaita i Kapp Verde. Der coladeira for utrente ører kan minne litt om salsa eller cumbia, er funana mer distinktivt vestafrikansk, og ikke helt ulikt brasiliansk forro. Funana var forbudt helt til Portugal slapp kontrollen over øyene i 1975. Paulinho Vieira og Vóz De Cabo Verde, som var bandet han ledet, står for backingen på åtte av femten sanger, selv om det var ulike vokalisti-ster. Det er interessant å merke seg at bandet opererte innen alle de tre nevnte sjangrene, med vekt på coladeira og funana.

Bana og Monte Cara

Ved siden av Vóz De Cabo Verde er Bana den mest sentrale i denne historien. Bana var en av Kapp Verdes mest kjente sangere, og drev klubben og restauranten Monte Cara i Lisboa, som var den viktigste spoten for live-musikk fra Kapp Verde. Her kunne du spise delikat tradisjonell mat, samtidig som Vóz De Cabo Verde spilte sitt repertoar med noen av artistene fra *Space Echo*, som Antonio Sanches, Jose Casiniro eller Banas nevø Dionisio Maio på vokal.

Fra og med 1. januar i år har Analog Africa begitt seg ut på et litt annerledes prosjekt: Hver dag legger de ut en ny, sjelden plate på nettauksjonssiden eBay. De fleste platene starter på rundt 500 kroner, men vær forsiktig i budrundene: Du kan risikere å måtte betale tusener, og i noen få tilfeller titusener av kroner, for et album.

Neste utgivelse på Analog Africa er en nyutgivelse av et album av funana-trekkspeilleren Victor Tavares, kjent på Kapp Verde som Bitori. Dette første albumet hans bryter nok en barriere for Analog Africa, siden det er spilt inn i 1997, 20 år senere enn de fleste av klassikerne som går for uante summer på eBay. Bloggen til platebutikken Superfly Records i Paris har publisert en låt fra albumet, sammen med et intervju med Redjeb. Det låter svært lovende, dog mindre kosmisk enn det man har blitt vant med fra *Space Echo*. 🎧

Ofo The Black Company, et av de mest uvanlige bandene i Nigerias rockescene. Lyden deres minner mistenkelig om piggrådfunken Talking Heads senere ble kjent for.

Ikonisk afrorock

Samlealbumene *Wake Up You! Vol. 1 & 2* viser at en ustabil politisk situasjon kan føre til en fandenivoldsk innstilling til det å lage musikk. Uchenna Ikonne forteller om tapt uskyld i boka som følger med platene.

Mange av rockebandene i Nigeria på 1970-tallet var inspirert av psykedelisk rock av det mørkere slaget: Som om amerikanske acts som Santana eller Jimi Hendrix jammet med afrobeat-pionéren Fela Kuti. Bandene med størst kommersiell suksess var BLO (akronym for de tre bandmedlemmene Berkeley, Laolu og Odumosu) og MonoMono frontet av Joni Hastrup. Mange andre band preget en interessant undergrunn, selv om majoriteten av dem i dag er glemt. Samlealbumene *Wake Up You! The Rise And Fall Of Nigerian Rock Vol. 1 & 2* tar for seg denne kreative perioden mellom 1972 og 1977.

Diverse artister «Wake Up You! The Rise And Fall Of Nigerian Rock Vol. 1 & 2» Now-Again 2016

Ikoniske fortellinger fra Ikonne

De siste årene har mange plateselskaper tatt research til et nytt nivå, gjennom omfattende tilleggsmateriale. I dette tilfellet inkluderer *Wake Up You!* en over hundre siders bok, skrevet av blogger og dybtgravende platesamler Uchenna Ikonne. Ikke bare kompletterer plata boka, det er som om albumet ikke ville fungert uten boka, og omvendt. Det har oppstått litt forvirring rundt denne boka på grunn av utgivelsen av *Vol. 1* på Record Store Day. Er du litt uheldig kan du ende opp med to nesten like bøker.

Ikonnes kreative skrivestil, og hans førstehånds erfaringer som oppvokst i Nigeria, er det som gjør denne boka interessant. Selv om han riktignok bare var en liten gutt på 1970-tallet. Teksten er en blanding av essay og biografi, med vekt på det første. Musikken beskrives best av Ikonne selv der han tar for seg The Hykkers:

«Gone were jangly guitars and bright harmonies; their sound was now rugged and murky, pulsing with the threat of barely-contained violence. Guitars screeched like lowflying fighter jets,

basslines thrummed like trundling tank tracks. This was new music filled with funk, fuzz and fury. It was a sound that reflected a new, darker reality scarred by war, a forceful reminder to its audience that no matter how they might try to act like the preceding thirty months had never happened, they really would never be able to go home again.»

Under Felas vinger

The Hykkers' «Stone The Flower», har en passende tittel, men er langt ifra det beste eksempelet når du leser Ikonnes ord. The Hykkers var ifølge Vokalist Pat Finn det første rockebandet med platekontrakt i Nigeria i 1967. Etter en splittelse av bandet i 1970, ankom de gjenværende medlemmene, som til da hadde base i Biafra Lagos, uten verken penger eller instrumenter. Selveste Fela Kuti lot dem etterhvert låne instrumentene fra eget band, og et nytt The Hykkers delte dermed ofte scene med afrobeat-originalen. I likhet med The Hykkers var musikken til Fela først og fremst populær blant unge studenter på denne tiden. Dette var før Fela ble en folkehelt, og i likhet med highlife- og etterhvert juju-musikere appellerte til de fleste samfunnslag i Lagos.

The Waves, og ikke minst, hør på navnet; War-Head Constriction, passer også utmerket inn i settingen som Ikonne i utgangspunktet brukte om The Hykkers. Det rareste av bandene er Ofo The Black Company som, for eksempel på «Allah Wakhbarr» (hvis b-side «Beautiful Daddy» er inkludert her), minnet mistenkelig om piggetrådfunken Talking Heads senere ble kjent for. Deres sceneshow med mystisisme og flamboyant teater gjør at man ikke kan tenke på noe annet enn George Clintons P-Funk-imperium.

To av høydepunktene, «Jungle Life» og «Keep On Moving», kommer fra The Hygrades, et band som ofte minner om James Brown. Senere i karrieren nevner de også tungrock som en viktig innflytelse. Det siste hører man ikke så mye til her. Den drivende «Float» av Tirogo og den oppløftende «Scram Out» av Question Mark er fra før kjent fra albumene deres *Float* og *Be Nice To The People* (begge reutgitt via Shadoks/Q.D.K Media). Etter at disse to albumene kom ut første gang i 1977, gikk populariteten til den psykedeliske afrorocken kun nedover. Det at militærregimet også satte opp avgiftene på musikkinstrumenter og -utstyr, angivelig for å angripe Felas levebrød, gjorde ikke situasjonen enklere, ifølge Renny Paul fra bandet Aktion.

Psykedelisk afrorock ble aldri noe stort internasjonalt fenomen, sammenlignet med dagens afrobeats-scene. Selv om mange kan og vil prøve å lage afrorock av dette slaget, vil de alle bare bli stående som bleke kopier. Nostalgi er best når det er lengsel tilbake til en tid du aldri har levd i, og til et sted der du aldri har vært. ☺

«I likhet med The Hykkers var musikken til Fela først og fremst populær blant unge studenter, på denne tiden.»

The Funkees der det mest kjente av bandene på «Wake Up You!».

Aktuelle nytgivelser

Arthur Verocai

Arthur Verocais enslige flopp av et album viser hvordan deler av musikkens verden henger sammen: Da albumet var nesten førti år ble det spilt live med et orkester fyllt med legender og nye solide navn, i kjølvannet av at albumet ble hyllet av en ny generasjon DJ-er og musikkprodusenter, fra Madlib og Gilles Peterson til Kyoto Jazz Massive. *Arthur Verocai* er orkestrert med innslag av jazz, folk, funk og sammenlignes ofte med David Axelrod og Charles Stepney. Det musikalske landskapet befinner seg et sted mellom Tim Maia, Marcos Valle, Milton Nascimento og komposisjonene til Deodato, Joao Donato og Hareton Salvanini. Sistnevntes *S.P. 73* er den andre brasilianske LP-en Mr Bongo har relansert i år.

Arthur Verocai
Mr Bongo 2016/1972

Ahmed Malek - Musique Originale De Films

Ahmed Malek regnes som en av Algeries fremste filmkomponister, og produserte musikken til mange av de største filmene i landet på 1970-tallet. Musikken karakteriseres best som jazzfunk, samtidig som den inkluderer tydelige spor av nordafrikanske rytmer og toner. Malek skjønte at bråk, og kanskje særlig stillhet, var sentrale deler av et lydspor. Den nystartede underdivisjonen til Jakarta Records, Habibi Funk, imponerte minst like mye med deres forrige utgivelse, Fadouls, *Al Zman Saib*. Marokkaneren lagde på 1960-70-tallet en slags energisk punkfunk - intenst inspirert av James Brown.

Ahmed Malek
Musique Originale De Films
Habibi Funk 2016

Venezuela 70

Venezuela 70 vekker minner om Soul Jazz' klassiske samler fra 2005 *Tropicalia*, med klassikere innen den brasilianske musikkformen. *Venezuela 70* tar for seg den mer ukjente eksperimentelle musikkscenen i Venezuela. Parallell med *tropicalia* og ikke minst tysk kraut er slående. Særlig når du finner ut at Angel Rada, en av pionerene inkludert i samleren studerte i Tyskland, besøkte Kraftwerks Kling Klang Studios og ble venner med selveste Klaus Schultze - mannen kjent for klassikere som *Timewind* og *Moondawn*.

Venezuela 70: Cosmic Visions
Of A Latin American Earth
Soul Jazz 2016

Illustrasjon: Lisa Aisato

Idyllisk vuggeviser

Søstrene Haddy Njie og Lisa Aisato har fått kritikerne til å trille toppkarakterer til den imponerende flotte barneboka *Snart sover du*. Hva blir neste fase i dette fruktbare kunstneriske samarbeidet?

TOVE AYSHA ANDERSSON

SAMORA

Slektskapet ligger tykt utenpå i form av et par smilehull. Søstrene Haddy Njie og Lisa Aisato har lenge hatt lyst til å lage en bildebok sammen. En nattabok om årstidene, som sover og våkner til liv. En bok til å lese på sengekanten, året rundt, for liten og stor, for det var slik de vokste opp, med en mor som leste. Boken heter *Snart sover du* og er den fjerde barneboka til Lisa.

De vokste opp utenfor Oslo med sin norske mor og gambiske far, begge er kunstnerisk anlagt og begge har fortalt om prestasjonsangsten som en drivende, snarere enn en hemmende kraft.

Full pott

Boken har fått terningkast 6 av både Dagbladets og VGs anmeldere. Dagbladets Cathrine Krøger kaller den «Årets vakreste bildebok», mens VG mener ideen er like enkel som den er original, for ikke å si genial. Det geniale er en bok som kan synges og nå ligger den på YouTube under bokens tittel.

– Det handler om årstidene. Våren synges av de minste og så fortsetter det med de eldre og tilslutt voksne, sier Haddy på God Morgen Norge.

En egen signatur

Søstrene fra Kolbotn tar plass; som musikere, forfat-

Haddy Njie og Lisa Aisatou er aktuelle med barnebok sammen.

tere, kunstnere – og mye mer. Lisa Aisato er utdannet billedkunstner og godt kjent for billedboken *Odd er et egg* og serien om trollet Tambar, laget sammen med forfatter Tor Åge Bringsværd.

Lisa Aisatos illustrasjoner har sin egen signatur, noe som kom tydelig frem i den forrige barneboken, den poetiske *En fisk til Luna*.

Lisa har fortalt at hun tegnet sin første bok bak kassen i en knøttliten klesbutikk.

– Jeg hadde møtt mannen i mitt liv og var så forelsket at jeg ikke klarte å uttrykke det på noen annen måte enn gjennom tegning. Så da laget jeg en liten bok til ham der jeg beskrev med få ord og noen tegninger hvor høyt jeg elsket ham, fortalte hun til Fabelaktig formidling.

Ikke bekymret

Begge er mødre. Haddy er nylig blitt mor, noe hun ikke trodde hun skulle bli. Haddy har alltid vært opptatt av rettferdighet, kvinners rettigheter og menneskets rett til å synes, men har beskrevet seg selv som en angstfylt person. En gang uttalte hun offentlig at hun ikke ville føre genene sine, med så mye angst, videre.

Haddy Njie og Lisa Aisatou
«Snart sover du»
Cappelen Damm 2016

Nå forteller søsteren at hun ikke er bekymret i det hele tatt, ettersom hun har sett søsteren som tante. Haddy spilte cello på musikkskolen og hadde en 73-årig diktinteressert venn, mens Lisa hadde litt andre interesser.

– Vi hadde skogen og Gjersjøen rett utenfor døra. Jeg hadde også mange venner og var i et godt klassemiljø. Jeg opplevde aldri mobbing, eller slike ting på Kolbotn. Det har gitt meg trygghet, svarer Lisa som mener det har vært viktig å vokse opp nær naturen.

«Jeg hadde møtt mannen i mitt liv og var så forelsket at jeg ikke klarte å uttrykke det på noen annen måte enn gjennom tegning.»

En mor som leste

Og så hadde de en mor som leste. I barndommen tegnet jentene, mens moren leste side på side med litteratur høyt for dem.

– Mamma elsket å lese for oss, med innlevelse, forteller søstrene til TV2.

Moren ble ikke lest for, men hadde en far som var bokbinder. Moren ville gjerne gi døtrene det hun selv ikke hadde opplevd, dermed fikk jentene høre *Ringenes Herre*, lest i lyset fra fullmånen.

Paul Beatty.

Paul Beatty
«The Sell Out»
Farrar, Straus and Giroux 2015

Kjøp inn og selg ut

Sløy satire og (svarte) kulturelle referanser går igjen i Paul Beattys litteratur. *The Sell Out* er hans fjerde roman. Poeten og essayisten Kevin Young er en av mange som har skrevet overbevisende og vittig om romanen. The Wall Street Journal og The New York Times Book Review inkluderte den blant fjorårets beste romaner, og den fikk National Book Critics Circle Award for skjønnlitteratur.

Beatty tilhører den første afroamerikanske generasjonen forfattere som vokste opp med hiphop og handlingen i romanene er deretter. Hans første roman, *The White Boy Shuffle*, handler om å føle seg utilpass - for svart for den hvite verden, eller for hvit for den svarte verden. Svake sosiale ferdigheter knytter seg med samfunnets høye forventninger i denne postmoderne klassikeren.

Beatty har forøvrig vist seg som mer enn romanforfatter. I 1990 ble han den første vinneren av Grand Poetry Slam Champion på Nuyorican Poets Cafe i

New York. I 2006 var han redaktør for antologien *Hokum* om afroamerikansk humor. Den besto av korte tekster av et bredt utvalg satirikere og komikere fra amerikansk historie, samt komiske tekster av skjønnlitterære forfattere, antropologer og aktivister som Ralph Ellison, Zora Neale Hurston og – noe overraskende for noen – Malcolm X.

En av Norges mest populære rappere, Lars Vaular, fortalte i fjor at *The White Boy Shuffle* er den romanen som har betydd mest for ham i et side-to-intervju med Dagsavisen.

Ta-Nehisi Coates' *Between The World And Me* ble oversatt til norsk tidligere i år, og er blitt rost av kritikerne i USA og kommet inn på New York Times' bestselgerliste. Spørsmålet er når norske lesere vil oppdage afroamerikansk litteratur for fullt. Er det den enorme populariteten som afroamerikansk musikk har fått som står i veien?

Bildeserie:

Som kontomedarbeider på Ellis Island mellom 1892-1925 var Augustus Sherman i en unik posisjon til å dokumentere talløse immigranter, som prøvde å reise inn i USA, skriver nettstedet *All That Is Interesting*. Amatørfotografen tok over 200 bilder av folk som passerte slusen gjennom Ellis Island.

• 700 immigranter passerte på den første dagen da Ellis Island var i drift i januar 1892.

• Det høyeste antallet med immigranter som passerte gjennom i løpet av en dag var 11 747, 17. april 1907.

• 1. verdenskrig markerte slutten på masseimmigrasjon til USA

• Den siste personen som passerte var en norsk kjøpmann og sjømann ved navn Arne Peterssen i 1954.

– Politiet sender feil signaler

I disse tider stormer det rundt klubber i Oslo som spiller hiphop-relaterte sjangre. Myn-dighetene bør spørre seg om det er Politiet eller gjestene som skaper mest trøbbel. Siste nytt er at Politiets utelivsgruppe skriver i en sju sider lang rapport at de vil stenge det populære utestedet Blå, grunnet «vold og ordensforstyrrelser». For øyeblikket virker det imidlertid som om Blå får fortsette litt til.

Protestene blant hiphop- og klubbfolk har vært utallige. Elisabeth «Dj Liz» Larsen fra Oh Mama Crew har bred erfaring fra arbeid med ungdom over hele Oslo gjennom blant annet DJ skolen og Den Kulturelle Skolesekken, og uttaler seg kritisk til Politiets holdninger.

– Utallige ganger har jeg som Dj og event-arrangør fått denne beskjeden av utestedeier eller

bookingansvarlig: «Du kan spille alt utenom hiphop- og hiphop-relatert musikk». Nesten samtlige av gangene har be-grunnelsen vært at politiet har «frarådet» dem å spille den type musikk. «Hvilken musikk de ulike stedene spiller, legger vi oss ikke opp i, skriver politiet». – Ren løgn, sier Elisabeth Larsen til Samora.

Hvordan skal det gå hvis politiet vinner frem med sine diskriminerende fremgangsmåter?

– Jeg tør påstå at de to største sjangrene ungdommene hører på i Oslo i dag er; hiphop og afrobeats. To sjangre som ikke er ønsket på en eneste nattklubb i byen vår lenger. Hva slags signaler sender det ut til ungdommene? At deres musikk ikke er bra nok, skaper trøbbel og er uønsket, avslutter Elisabeth Larsen.

Elisabeth «Dj Liz» Larsen

Foto: Johanne Bjørseth

– Syriske liv teller

M.I.A. headliner Afropunk i London, men har skapt oppstyr med sin kritikk av Black Lives Matter-bevegelsen.

– Det er ikke noe nytt for meg – det er hva Lauryn Hill sa på 1990-tallet, eller Public Enemy sa på 1980-tallet. Kommer Beyoncé eller Kendrick Lamar til å si at muslimske liv teller? Eller syriske liv teller? Eller at et barn i Pakistan betyr noe? Det er et mye mer interessant spørsmål, fortalte M.I.A. til ES Magazine i april.

M.I.A. ble tidligere i år annonsert som en av headlinerne for den første britiske utgaven av Afro Punk – festivalen som i utgangspunktet skulle presentere afroamerikansk musikk og kultur med punk-attitude. De siste årene har festivalen blitt bredere – og inkluderer soul og mer mainstream rap enn før.

Festivalen fikk mye kritikk etter å ha booket M.I.A., men forsvarer bookingen med å si at – det faktum at M.I.A.'s kommentarer utløste dialog om et globalt syn på den svarte kampen er ikke feil, etter vårt syn. Festivalen skriver dette i en lengre pressemelding.

M.I.A. har tidligere sagt at hun ikke vil gjøre Afropunk-opptredenen, men nå ser det ut til at hun gjennomfører likevel.

M.I.A.

Amjad Sabri.

Da musikken døde i Karachi

Qawwalisangeren Amjad Sabri ble skutt og drept 22. juni da han kjørte sin egen bil i Karachi. Skuddene ble avfyrt fra en motorsykkel som kjørte ved siden av. En taliban-tilknyttet gruppering har påtatt seg ansvaret. De anklager Sabris qawwali for blasfemi.

Amjad Sabri var sønn av en av Sabri Brothers, som er en av de viktigste eksponentene for qawwali. Sabri Brothers var blant de få som kom i nærheten av Nusrat Fateh Ali Khan. I en artikkel i The Washington Post påpeker Haroon Moghul viktigheten av musikk i islam, og dobbeltmoralen ved det å drepe under fastemånedens Ramadan.

– I en tid da Islam er redusert til krigslignende, usivilisert vold, og er portrettert som en sint, intolerant tro, er qawwali bevis for noe annet. Den historiske spredningen av islam, til mye av det vi kaller den muslimske verden, skjedde i stor grad gjennom arkitektur, kalligrafi og poesi, men sannsynligvis mest av alt, musikk, skriver Haroon Moghul.

I artikkelen nevner Haroon Moghul en hendelse som burde være gjeldende for de fleste musikkformer. Rockebandet Junoon fremfører «Allah Hu» og innleder med disse ordene: – Hele konseptet med qawwali er ikke sangerens fremføring, men sangeren og publikums åndelige møte.

Hvordan unngå stereotypier?

I mai tidligere i år lanserte Umar Ashraf og Ellen Reiss boken *Hvit PR*. Ashraf og Reiss retter søkelyset mot norsk pr- og kommunikasjonsbransje: Er bransjen flink nok til å gjenspeile mangfoldet i det norske samfunnet? Hva er fordelene ved å bruke etnisk og kulturelt mangfold for både forbruker og ikke minst bedrift? Hvordan unngå å bruke stereotypier når man ønsker å vise mangfold gjennom media. *Hvit PR* er en viktig stemme som tar opp en del av norsk media- og kommunikasjons som det blir lite snakket om. Boken er også en viktig informasjonskilde for den som ønsker å se på dette temaet med nye øyne og med et globalt perspektiv.

Umar Ashraf og Ellen Reiss
«Hvit PR»
Moment Forlag 2016

Selecta Harmony og
Dominic Reuben.

Tilbake på lufta

Dominic Reuben og Selecta Harmony presenterer hver tirsdag et to-timers reggae-program på Radio Nova. Oslo Reggae Show fokuserer ekstra mye på norsk og skandinavisk reggae, men inkluderer store doser musikk fra hele verden.

– Det finnes et hav av radioprogrammer og DJ-mikser på internett, men nesten ingen fokuserer på norsk og skandinavisk reggae. De siste årene har det florerert med reggaeartister i Norge og Skandinavia. Soundsystemer, DJ-er, band, produsenter, musikere og artister har endelig begynt å nå et høyt nivå med kunnskap og ferdigheter. Musikken er presenterbar for et internasjonalt publikum på linje med nye utgivelser fra Jamaica, London eller Paris, sier Dominic Reuben til Samora.

Da Tellus Radio ble lagt ned – et sted duoen hadde programmer hver for seg – hadde norsk reggae plutselig mistet en viktig formidlingskanal. Duoen virker fornøyd med å endelig igjen få en plattform å presentere reggae – ett skritt videre mot et mer produktivt reggaemiljø i Norge. I sommer kom Oslo Reggae Show inn på Mixclouds topp 10 reggae/dancehall-liste.

Anklages

Trond-Viggo Torgersen tviholder på ordet «neger». I i den populære podcasten «Alt du sier er feil, Espen» diskuterer Trond-Viggo Torgersen det kontroversielle begrepet med Kristopher Schau og Espen Thoresen.

– Mitt norske ord for neger det handler jo ikke om å se ned på noen, det handler bare om å si at her er det en som ikke ser ut sånn som de fleste andre gjør, og da hjelper det ikke bare å være pakistaner, da må du være ordentlig «neger», sier Torgersen blant mye annet i podcasten.

Man kan med stor forundring spørre hvorfor Torgersen insisterer på å fortsette å bruke begrepet?

Trond-Viggo Torgersen.

Arabisk film: Glorifiserer ikke utviklingen

14. april åpnet Arabiske Filmdager for 6. gang med den prisbelønte tunisiske filmen *As I Open My Eyes* av Leila Bouzid på Victoria Kino i Oslo. Gjermund Granlund og Kristian Takvam Kindt som står bak valget av festivalprogrammet, uttrykte i sin åpnings-tale at med årets festival ønsket de, i tillegg til å formidle at det er viktig å se arabisk film, at det også gir en bedre måte å forstå hvordan vår verden endrer seg. Ikke bare i Midtøsten og Nord-Afrika, men også i Europa. «Det som skjer i den arabiske verden får konsekvenser, også her».

Årets program hadde derfor et særlig fokus på flukt, med filmer som på ingen måte glorifiserer utviklingen, men som tar tak i de mest polari-serte debattene og knuser stereotype fremstillinger. Et godt eksempel var nemlig *As I open my eyes* viser i sin enkelthet viser hvorfor revolusjonen måtte komme, og hvorfor det, til tross for all krig og elendighet i regionen, fortsatt er et håp å spore.

«As I Open My Eyes»
Regi: Leyla Bouzid

Ny rapport om effekten av krig og undertrykking

Sju år etter at Taliban ble jagd ut av Swat-dalen i Pakistan minker musikklivet, skriver Freemuse i et nyhetsbrev.

En ny rapport som handler om effektene av krig og undertrykking på musikere og offentligheten i Swat i Pakistan avslører hvordan kunst- og kulturlivet fortsatt sliter umåtelig hardt.

I dag holdes det nesten ikke offentlige konserter i dalen, samtidig som profesjonelle musikerfamilier forsvinner fra området.

Disse familiene har videreført musikalske tradisjoner gjennom generasjoner – og har vært en betydelig del av kulturlivet i regionen.

Rapporten er skrevet av Muhammad Rome, og er støttet av Freemuse og Pakhtunkhwa Cultural Foundation.

Festival

mela

MELA 2016 19. - 21. AUGUST • RÅDHUSPLASSEN Hold av siste helga før skolestart i høst!

Mela har booket et solid program som neppe noen av de tidligere Melaene kan konkurrere med. Studio One-ringrev og gitarist Ernest Ranglin har med seg et stjernelag som inkluderer sufisanger Cheikh Lô, afrobeat-trommeslager Tony Allen, jazzsaksofonist Courtney Pine, latinjazzpianist Alex Wilson og jazzbassisten Ira Coleman. Aster Awekes intense ethio-soul vil få Rådhusplassen til å koke.

Admiral P har i det siste rocket reggaehoder og imponert et bredt publikum her til lands. Panjabi MC bringer bhangravibbene til folket og Jay Z var med på remixen av hans største hit. Rapperen Shadia Mansour fra Palestina har med seg M-1 fra Dead Prez og vil neppe skuffe fans av politisk rap. Oshun leverer neo soul og hiphop med et afrikanskinspirert image.

Bugge Wesseltoft står for åpningskonserten i Rådhuset med et prosjekt hvor han samarbeider med pakistanske og indiske musikere i krysningen mellom rock, raga og pop.

Utstilling

BETWEEN POP MUSIC, TERROR AND SEDUCTION AUGUST - SEPTEMBER • OSLO S

Adel Abidins første utstilling i Norge noensinne. Blant de mange videoinstallasjonene er *Cover-Up!*, som elegant refererer Marilyn Monroes kjente t-bane-scene i *The Seven Year Itch*. Denne gangen med en arabisk mann i hovedrollen.

Konsert

LA MONTE YOUNG LØRDAG 10. SEPTEMBER • KULTURKIRKEN JACOB (ULTIMA)

Den amerikanske komponisten La Monte Young assosieres med musikere som Tony Conrad, John Cale, Terry Riley og Pandit Pran Nath, som var hans guru. På Ultimafestivalen spiller han med Marian Zazeela og The Theatre of Eternal Music Brass Ensemble.

Diverse

OSLO SNEAKER FEST 27. AUGUST • VULKAN

På årets største sneaker-begivenhet kan du selge eller kjøpe sneakers, komme i kontakt med andre interesserte, eller bare nyte en hyggelig atmosfære med Juicy som DJ-er.

LYSVANDRING 20. SEPTEMBER • HVERVENBUKTA

Området rundt Hvervenbukta på Søndre Nordstrand blir hver høst forvandlet til en verden hvor lys, kunst, fremføring av musikk og dans blir bakteppet for opplevelser og sosialt samvær for alle aldersgrupper.

Illustrasjon: Fadi Abou Hassan / FadiToOn

